

**Pracownia Badań
Społecznych i Marketingowych**
Krzysztof Lisowski

Autorzy raportu

Krzysztof Lisowski

Dorota Szaban

Zielona Góra, luty 2013

66-004 Racula, ul. Witosa 52
tel: 504129649, e-mail: klisow@wp.pl
NIP: 973-031-87-71, REGON: 978053737

Spis treści	
Wstęp	3
Metodologia	4
Charakterystyka badanych osób	5
Opinie na temat połączenia	13
Konsekwencje połączenia	32
Doświadczenia współpracy miasta z gminą	36
Jakość życia w mieście i gminie	38
Podsumowanie	48
Aneks – kwestionariusz wywiadu	53

Wstęp

Badanie sondażowe dotyczące problematyki połączenia miasta i gminy wiejskiej, prowadzone było na przełomie stycznia i lutego 2013 roku. Mimo tego, że pomysł integracji obu obszarów pojawił się dużo wcześniej, dopiero w ostatnim czasie działania przybrały formę instytucjonalną. Zaczęto prowadzić kampanię i spotkania informacyjne, utworzono fundusz integracyjny dla wszystkich miejscowości gminnych, zaczęto wydawać informator samorządowy „Łącznik zielonogórski”, rozpoczęto także prace nad „Kontraktem Zielonogórskim”, który ma zagwarantować interesy obu łączących się samorządów. Te wszystkie działania i wiele innych powodują, że problematyka związana z połączeniem nie jest już tylko mglistą ideą, ale staje się coraz bardziej konkretnym przedsięwzięciem. Ma to niewątpliwie wpływ na opinie i postawy mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra. Zaczynają oni myśleć w sposób konkretny o ewentualnych konsekwencjach, które mogą ich dotknąć w wymiarze indywidualnym i całej wspólnoty lokalnej. Dotychczasowe działania koncentrowały się przede wszystkim na obszarze gminy wiejskiej. Ponieważ łączenie dotyczy dwóch samorządów, z których jeden (miasto) ma zdecydowanie silniejszą pozycję, niż gmina wiejska, przyjąć można hipotezę mówiącą o większych problemach czy komplikacjach związanych z integracją po stronie samorządu gminnego i mieszkańców wsi. Mówiąc inaczej - połączenie w większym stopniu w początkowej fazie skomplikuje życie na tym obszarze, począwszy od zmiany adresów i dowodów tożsamości, a skończywszy na utracie niektórych przywilejów mieszkańców wsi.

Rozpoczęcie wielu działań i dyskusji na temat połączenia sprzyja krystalizowaniu się wielu środowisk formalnych lub nieformalnych, które aktywnie zechcą uczestniczyć w debacie, przekonując mieszkańców do swoich racji. Wszystkie prowadzone działania w tym zakresie, w mniejszym lub większym stopniu będą wpływały na opinie dotyczące integracji. W zrealizowanym badaniu staraliśmy się uchwycić opinie i nastroje związane z integracją na początku 2013 roku. Należy jednak pamiętać, że przedstawione w niniejszym raporcie opinie i poglądy mieszkańców Zielonej Góry gminy wiejskiej będą ewoluowały, a dynamikę postaw (ich kierunek i natężenie) pozwoli uchwycić ich regularny monitoring.

1. Metodologia

Projekt „Zielona Góra, miasto – gmina razem czy osobno” został zrealizowany w dniach od 24. 01 do 14.02.2013 roku. W trakcie jego realizacji poszukiwaliśmy odpowiedzi na pytania dotyczące połączenia miasta Zielona Góra z gminą wiejską Zielona Góra. Sformułowaliśmy następujące szczegółowe pytania badawcze:

- jaki jest poziom wiedzy mieszkańców miasta i gminy wiejskiej na temat połączenia?
- jak badani oceniają pomysł połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- komu w opiniach badanych przede wszystkim zależy na połączeniu miasta i gminy wiejskiej?
- jakie są proporcje zwolenników i przeciwników pomysłu połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- kto odniósłby największe korzyści w wyniku ewentualnego połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- jakie byłyby konsekwencje ewentualnego połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- kto powinien podjąć decyzję w sprawie połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- czy mieszkańcy wzięliby udział w referendum dotyczącym połączenia miasta i gminy wiejskiej?
- jeśli do połączenia by doszło, to jaki jest jego najbardziej prawdopodobny termin?
- jakie są opinie mieszkańców miasta i gminy wiejskiej na temat „Kontraktu Zielonogórskiego”?

Bezpośrednia problematyka dotycząca opinii na temat połączenia została uzupełniona o kilka wątków, które stanowią naszym zdaniem niezbędne tło do pogłębionej analizy powyższej problematyki. Między innymi interesowała nas:

- ogólna ocena jakości życia na terenie miasta i gminy wiejskiej,
- ocena szczegółowych aspektów życia (bezpieczeństwo, komunikacja, kultura, służba zdrowia i wiele innych),
- poziom identyfikacji ze swoją miejscowością,
- źródła wiedzy na temat miasta lub gminy,
- ocena dotychczasowych relacji i współpracy pomiędzy miastem i gminą wiejską.

Badanie sondażowe realizowane było przy pomocy bezpośrednich wywiadów kwestionariuszowych. Ankieterzy docierali do respondentów, zadawali im pytania i zapisywali odpowiedzi w kwestionariuszu. Taki sposób realizacji daje zdecydowanie większą kontrolę nad procesem zbierania danych i umożliwia dopytywanie respondentów.

Dobór jednostek do badania miał charakter kwotowy. Skonstruowano oddzielną próbę dla miasta, (liczącą 383 osoby) i dla gminy wiejskiej (liczącą 375 osób). Podstawą kwotowania były cechy społeczno – demograficzne takie jak płeć, wiek i wykształcenie. Dobrana próba jest reprezentatywna ze względu na te cechy, oddaje bowiem zasadniczą zmienność populacji. Podstawą do obliczenia proporcji kwot w próbie były dane GUS dla miasta i gminy wiejskiej. Dodatkowym kryterium alokacji próby dla gminy wiejskiej były wszystkie sołectwa. Obliczono proporcjonalny udział mieszkańców miejscowości w populacji mieszkańców gminy, a następnie oddano te proporcje w próbie.

W większych miejscowościach do próby wchodziło więcej jednostek niż w mniejszych. W Zielonej Górze oprócz obliczenia proporcji udziału poszczególnych cech, wylosowane zostały także ulice i osiedla, na których realizowane było badanie. Taki zabieg spowodował właściwe rozlokowanie realizacji badania na przestrzeni całego miasta. Próby kwotowe są ponadto jednymi z częściej stosowanych w badaniach sondażowych w Polsce.

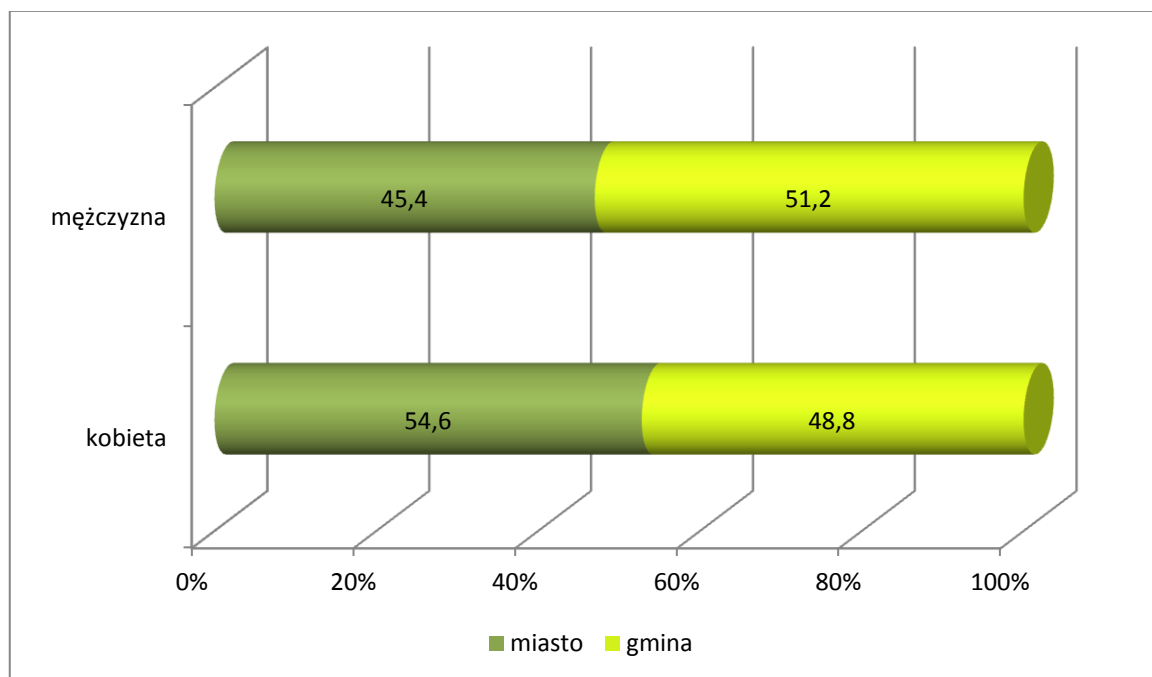
Zaprezentowane w raporcie analizy w głównej mierze koncentrują się na pokazaniu podobieństw i różnic między mieszkańcami miasta i gminy wiejskiej. W niektórych przypadkach dokonaliśmy także korelacji z podstawowymi zmiennymi społeczno demograficznymi (płeć, wiek, wykształcenie), aby uchwycić ewentualne zróżnicowanie wynikające z tych charakterystyk.

2. Charakterystyka badanych osób

Przypomnijmy, że badanie realizowane było na terenie miasta oraz prawie wszystkich miejscowości gminy Zielona Góra. Interesowali nas respondenci posiadający w dniu przeprowadzenia wywiadu 18 lat lub więcej. Z tak zdefiniowanej populacji dobraliśmy w sposób kwotowy 758 osób (383 mieszkańców Zielonej Góry i 375 mieszkańców miejscowości gminnych), stanowiących reprezentację populacji. Ustaliliśmy, że istotnymi z punktu widzenia prowadzonego studium i kontrolowanymi w trakcie realizacji badania będą następujące cechy: płeć, wiek, wykształcenie i miejsce zamieszkania.

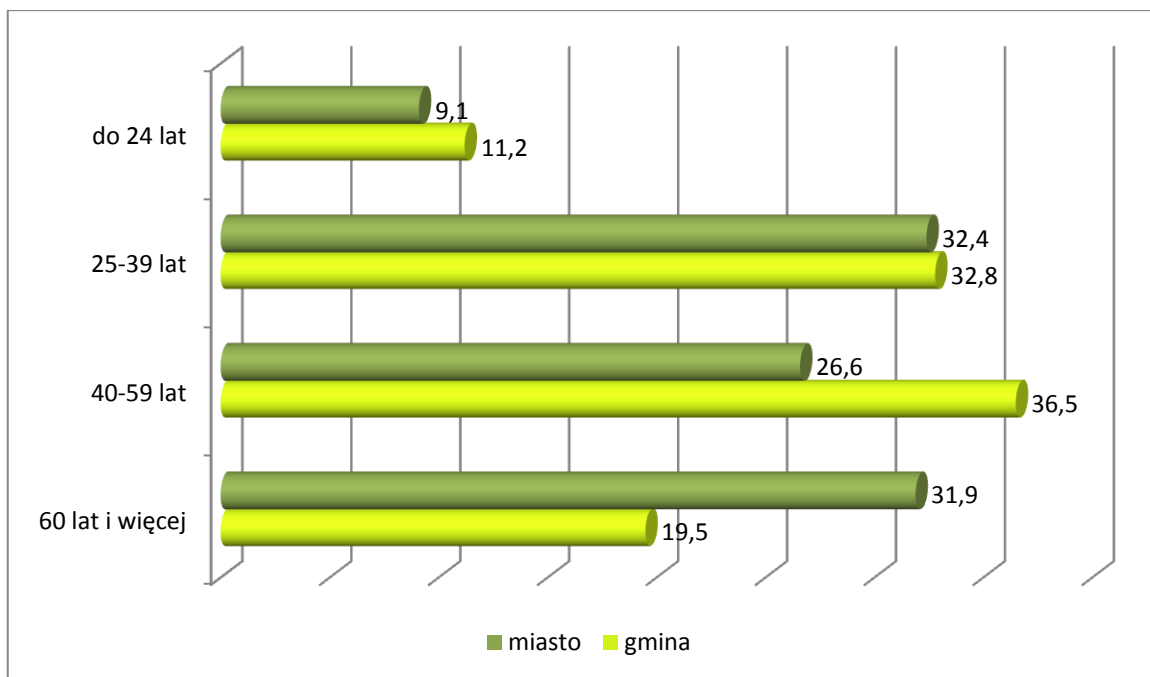
Posłużyliśmy się czterema kategoriami wiekowymi (18-24 lat; 25-39 lat; 40-59 lat; 60 lat i więcej). Udało się zrealizować wszystkie przyjęte założenia związane z doбором jednostek do badania, a szczegółowe charakterystyki respondentów przedstawiają się następująco.

Wśród badanych z Zielonej Góry dominują kobiety, w miejscowościach gminnych tendencja jest odwrotna. Taki stan oddaje rzeczywiste proporcje przedstawicieli obu płci, mieszkających na terenie miasta i gminy Zielona Góra.

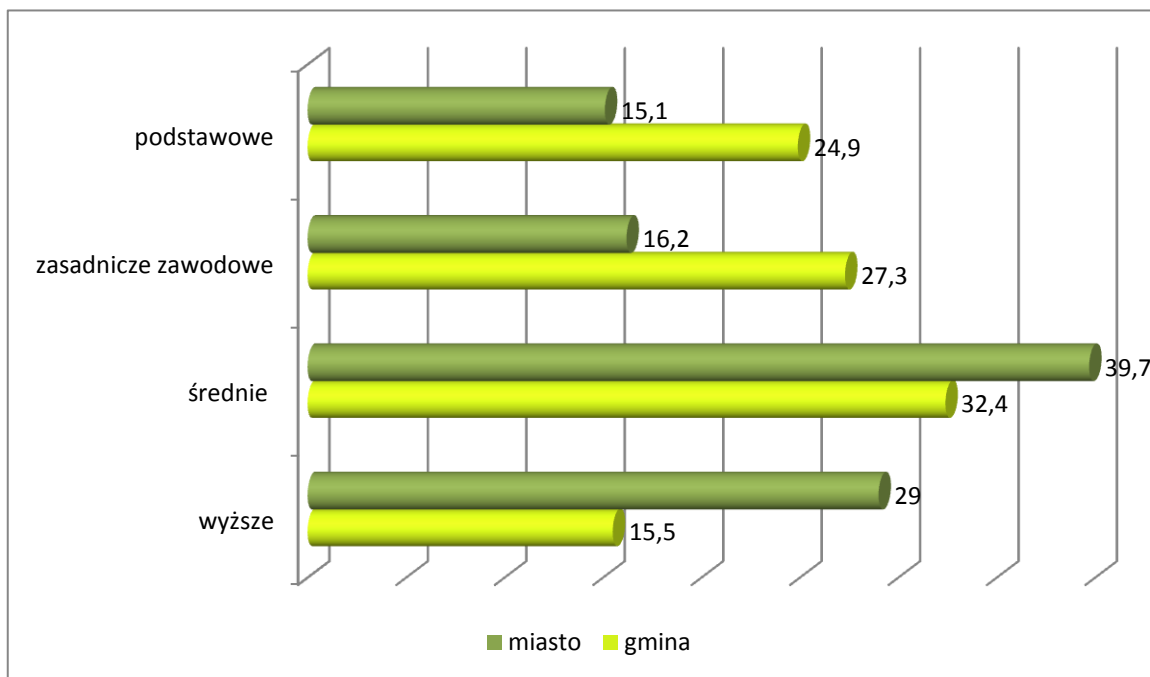
Wykres 1. Płeć badanych mieszkańców miasta i gminy (%)

Kolejną kontrolowaną w trakcie badania zmienną był wiek, jej rozkład prezentujemy na poniższym wykresie. W badaniu na terenie gminy najczęściej brali udział respondenci w średnim wieku (dwie środkowe kategorie 25-39 lat i 40-59 lat), podczas, gdy w mieście dominowały osoby w wieku 25- 39 lat oraz najstarsi.

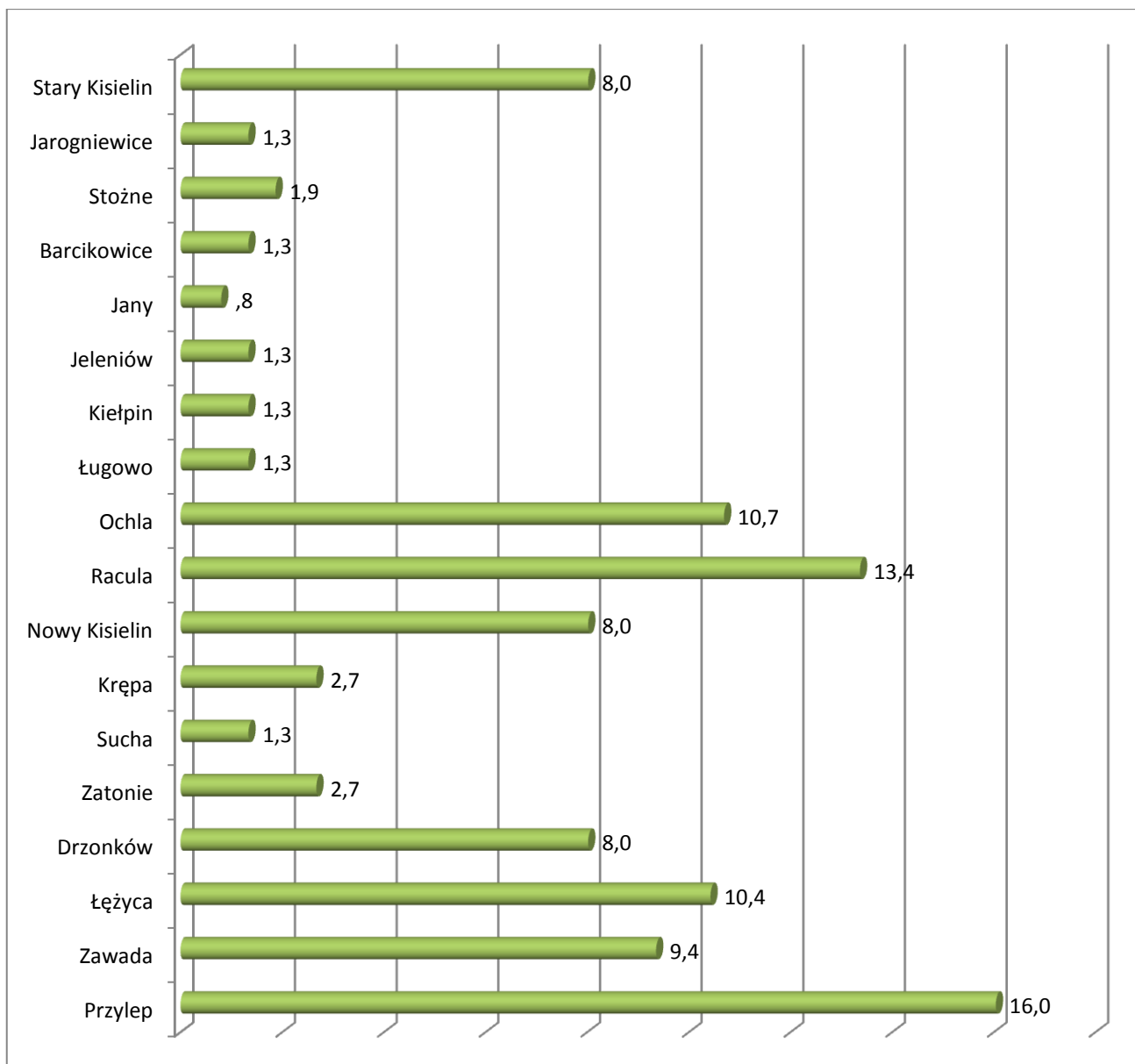
Wykres 2. Wiek badanych mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra (%)

Kolejna charakterystyka badanych dotyczy wykształcenia. Ponieważ w gminach nie ma aktualnych danych na temat poziomu wykształcenia mieszkańców, trudno było ustalić w tym przypadku kwoty do realizacji. Wykorzystano statystyki spisowe GUS (2011) ustalone na poziomie powiatu, a sposób doboru jednostek do badania pozwala z dużym prawdopodobieństwem sądzić, że ta cecha rozkłada się zgodnie z proporcjami w populacji. Wykształcenie przebadanych respondentów prezentujemy na poniższym wykresie. Możemy stwierdzić, że poziom wykształcenia mieszkańców miasta przewyższa poziom wykształcenia mieszkańców terenów wiejskich. W Zielonej Górze dominują osoby z wykształceniem średnim i wyższym, podczas gdy na terenie gminy przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim.

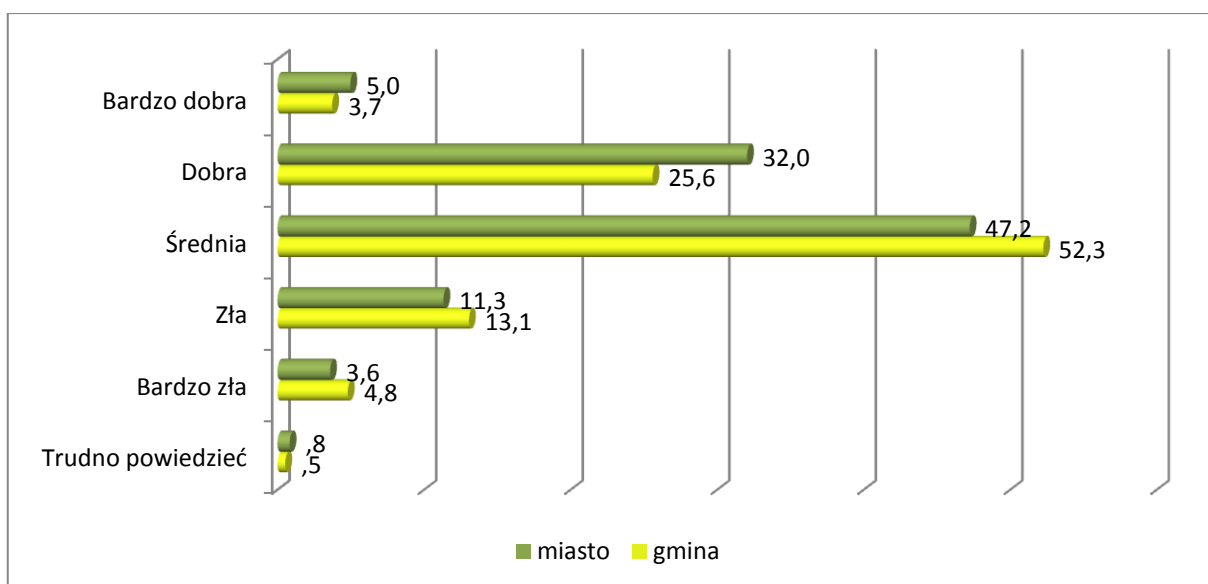
Wykres 3. Wykształcenie badanych mieszkańców gmin miast i gminy Zielona Góra (%)

Ponieważ miejscowości na terenie gminy wiejskiej charakteryzują się nieco innym potencjałem ludnościowym, w doborze próby odzwierciedliliśmy także i ten fakt. W projekcie uwzględniono udział mieszkańców prawie wszystkich wsi, ze względu na niewielką liczbę mieszkańców pominięto trzy miejscowości niesołeckie: Barcikowiczki, Krępę Małą i Przydroże. Wykres poniżej prezentuje proporcje przebadanych mieszkańców w podziale na miejscowości wiejskie. Ze względu na wielkość miejscowości w badaniu wzięło udział najwięcej respondentów z Przylepu, Raculi, Ochli i Łężycy.

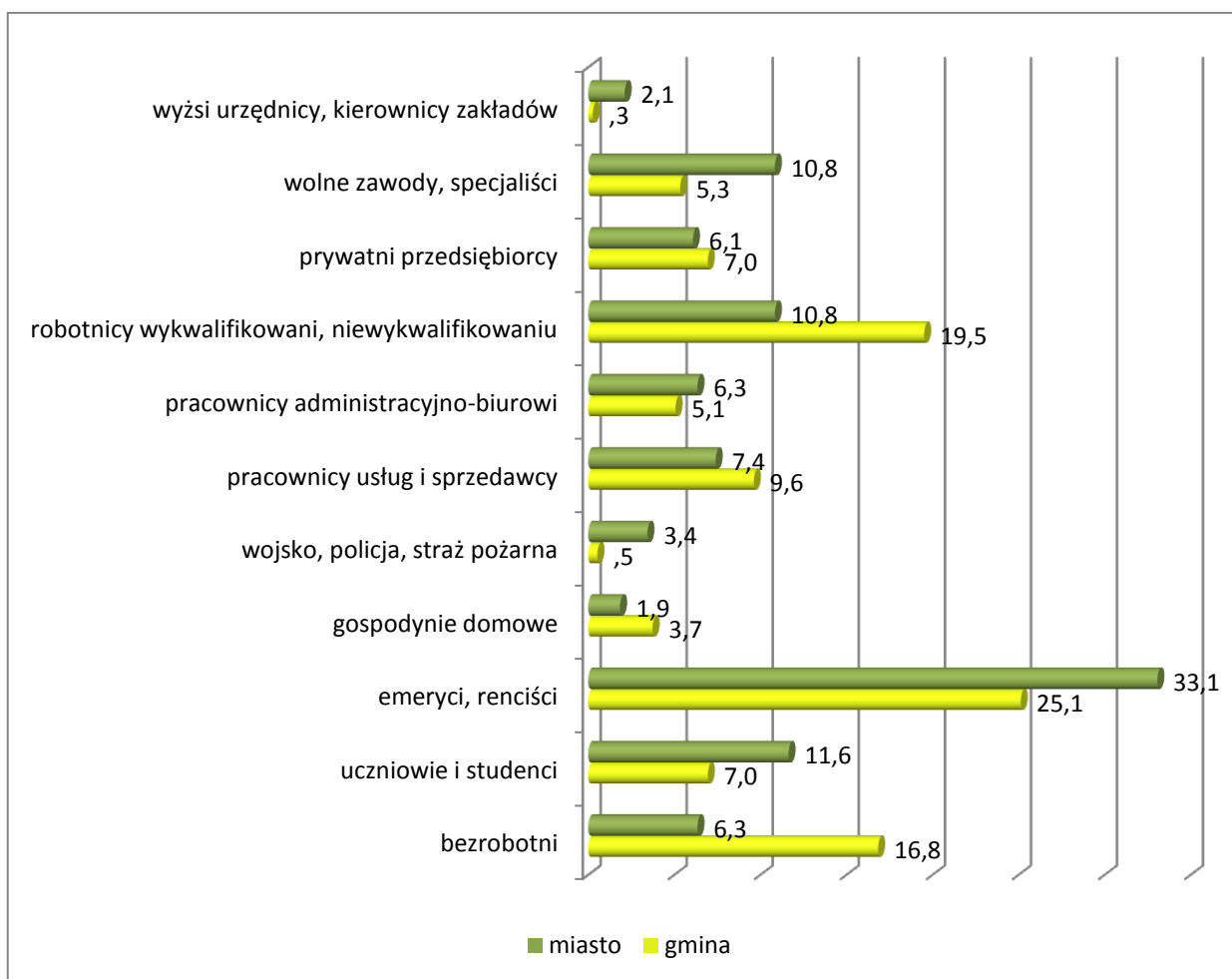
Wykres 4. Miejsce zamieszkania badanych w podziale na gminy (%)

Jeszcze inna charakterystyka respondentów, tym razem subiektywna, dotyczyła oceny własnej sytuacji materialnej. Sytuacja materialna w analizach socjologicznych jest ważną zmienną, pośrednio informuje o zaradności życiowej i pozycji społecznej, a te z kolei mają wpływ na postawy i opinie dotyczące różnych kwestii. Zaproponowaliśmy badanym, aby umieścili się na pięciostopniowej skali. Rozkład uzyskanych wyników pokazuje dość spory optymizm jeśli chodzi o kwestie ekonomiczne -najwięcej respondentów ocenia własną sytuację materialną jako średnią, jednakże wartości idące w kierunku bardzo dobrej sytuacji są wyższe, niż wskazywane po przeciwnej stronie skali. Niespełna 15% badanych wskazało swoją sytuację jako raczej lub bardzo złą.

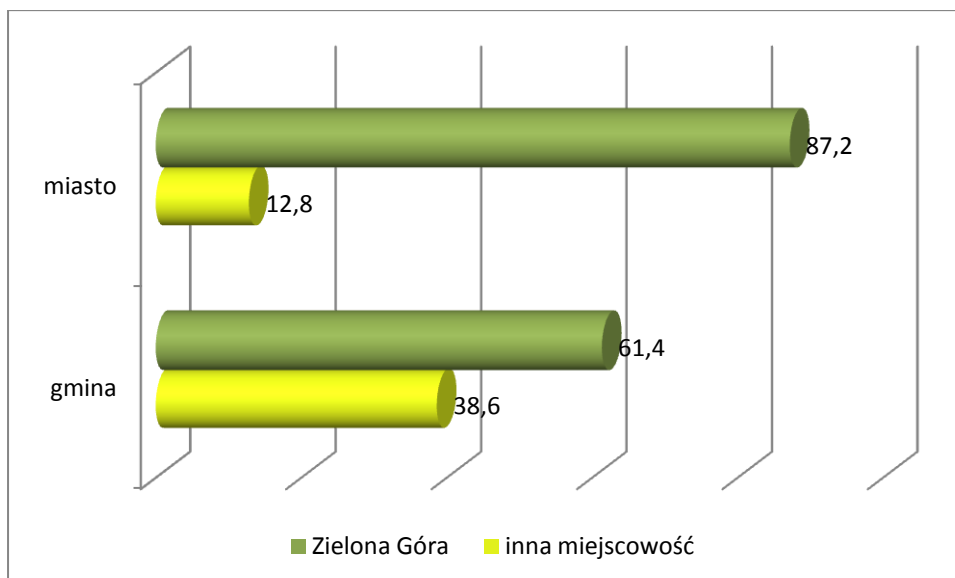
Wykres 5. Ocena własnej sytuacji materialnej (%)

Interesowało nas także, jak można scharakteryzować sytuację zawodową badanych osób, mając na uwadze, że wykonywany zawód może różnicować stosunek badanych do pomysłu połączenia miasta i gminy. Wśród badanych osób, zarówno na terenie miasta, jak i gminy dominują emeryci i renciści. W gminie, częściej niż w mieście zamieszkują robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani oraz bezrobotni. W mieście natomiast zamieszkuje więcej uczniów i studentów. Takie zróżnicowanie aktywności zawodowej może być rozumiane jako funkcja poziomu wykształcenia.

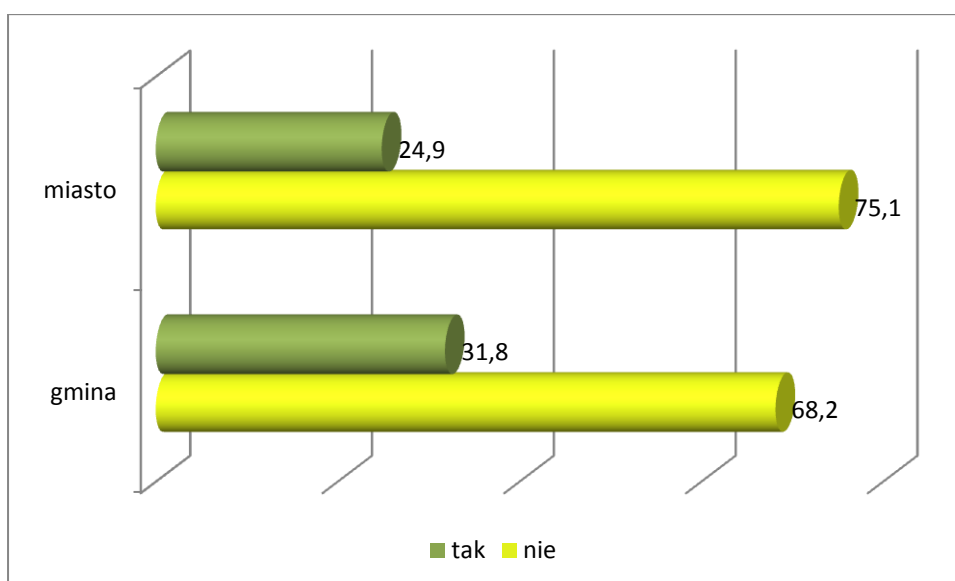
Wykres 6. Aktywność zawodowa mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra (%).

Aktywność zawodowa mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra często ma związek także z wyborem miejsca pracy. Z perspektywy połączenia istotne znaczenie ma fakt, gdzie pracują mieszkańcy, szczególnie miejscowości gminnych. Ponad połowa (61,4%) z nich deklaruje, że pracuje w Zielonej Górze. Może to stanowić argument na rzecz tezy o tym, że w wielu wymiarach codziennego funkcjonowania mieszkańców swoista integracja terenów wiejskich i miejskich już występuje.

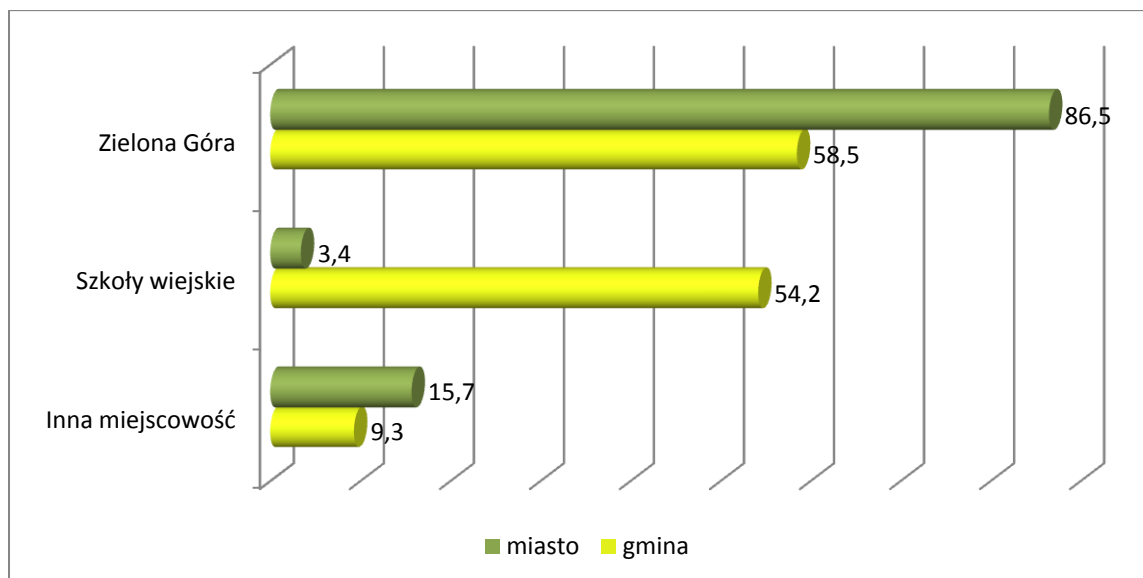
Wykres 7. Miejsce pracy mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra (%).

Podobnie fakt posiadania dzieci, które się aktualnie uczą, bądź studiują przekładać się może na akceptację idei połączenia – przyjmując założenie, że większość dzieci i młodzieży zamieszkujących tereny wiejskie uczy się, bądź studiuje właśnie w Zielonej Górze.

Wykres 8. Posiadanie dzieci w wieku szkolnym (%).

Można zauważyć, że jeśli mieszkańcy miejscowości gminnych posiadają dzieci – to są one najczęściej uczniami i studentami szkół w Zielonej Górze.

Wykres 9. Lokalizacja szkół, do których uczęszczają dzieci mieszkańców miasta i gminy (%)*

*Udzielając odpowiedzi na to pytanie respondenci mogli charakteryzować sytuację więcej niż jednego dziecka, dlatego też odpowiedzi nie sumują się do 100%.

Zapytaliśmy badanych o to, kto w ich ocenie pełni funkcję autorytetu – osoby, do której można zwrócić się w kwestii rozwiązywania problemów społeczności lokalnej.

W Zielonej Górze najczęściej wskazywano na: prezydenta miasta Janusza Kubickiego, wymieniano także kilku miejskich radnych spośród których najczęściej pojawiał się nazwisko Jacka Budzińskiego oraz stosunkowo często Mariusza Marchewki.

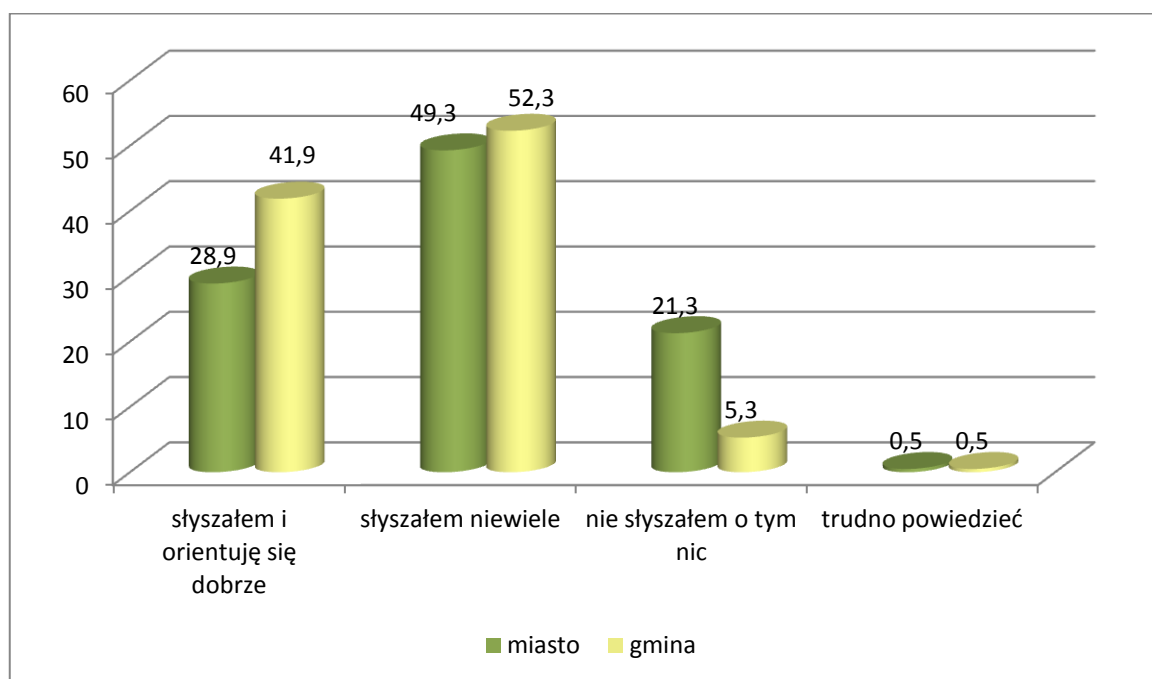
W miejscowościach gminnych natomiast autorytety wskazywano w osobach pełniących funkcję sołtysów (także poprzednich kadencji), kleryków oraz radnych gminnych.

Niektóre prezentowane powyżej zmienne, wykorzystane zostaną w analizach w celu udzielenia odpowiedzi na pytania związane z postrzeganiem pomysłu połączenia gminy i miasta Zielona Góra w jeden organizm administracyjny.

3. Opinie na temat połączenia

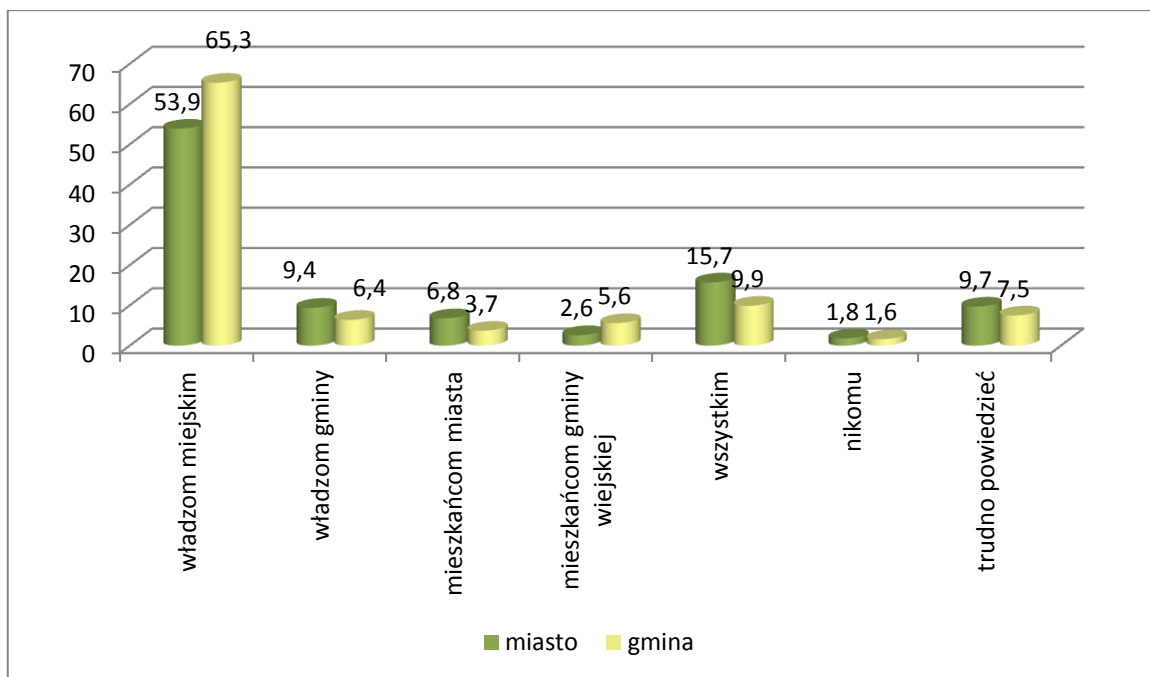
Analizy dotyczące połączenia miasta i gminy wiejskiej Zielona Góra rozpoczniemy od ustalenia poziomu wiedzy na ten temat (wykres nr 10). Dobłą orientację deklaruje niespełna 30% mieszkańców miasta i ponad 40% mieszkańców gminy wiejskiej. Na obu obszarach najczęściej jednak badani (tutaj odsetki są zbliżone miasto - 49,3%, wieś – 52,3%) odpowiadali, że słyszeli coś na temat pomysłu połączenia, ale ich wiedza jest niewielka. Jedna piąta (21,3%) mieszkańców miasta nie słyszała o tym nic, takich mieszkańców gminy wiejskiej jest zdecydowanie mniej (5,3%). Uzyskane wyniki informują nas o wyższym poziomie wiedzy i być

może zainteresowania tą problematyką mieszkańców wsi niż miasta. Z dużym prawdopodobieństwem można powiedzieć, że ta dysproporcja wynika z faktu prowadzenia kampanii informacyjnej (spotkań z mieszkańcami) przede wszystkim na terenach wiejskich. W kontekście prowadzenia dalszych działań, warto także zwrócić uwagę na subiektywne poczucie niedoinformowania dużej części mieszkańców zarówno miasta jak i wsi.

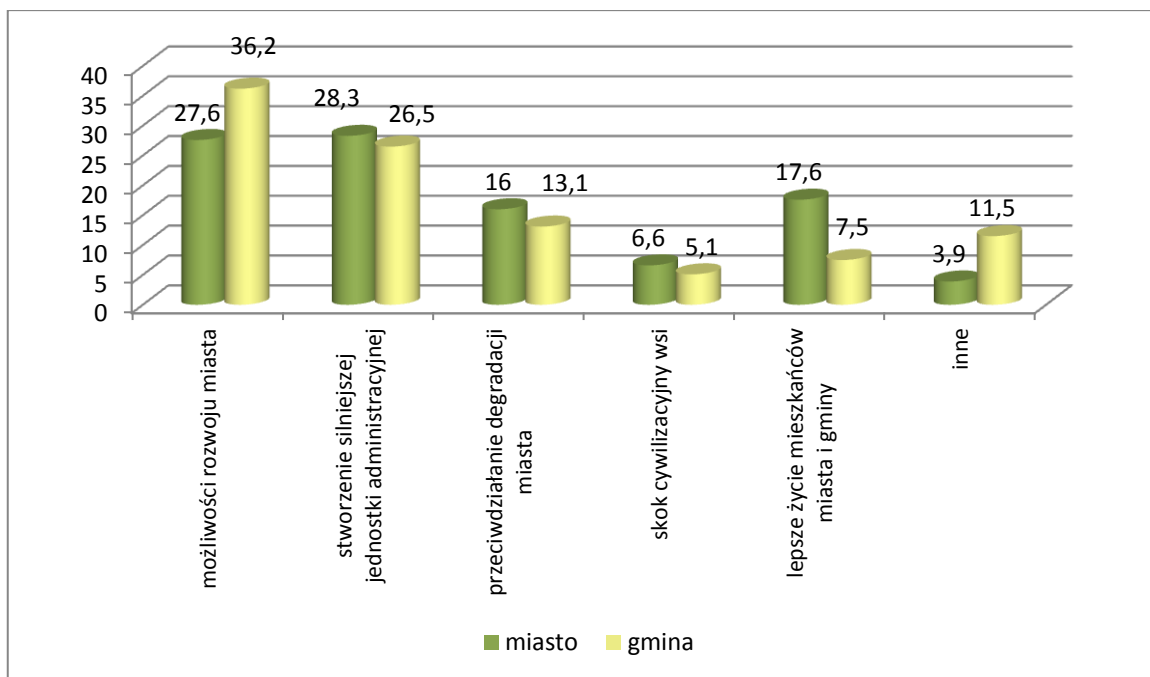
Wykres 10. Wiedza na temat połączenia miasta i gminy (%).

W trakcie badania chcieliśmy także ustalić jak mieszkańcy postrzegają podmioty, które połączeniem mogą być zainteresowane. Zadaliśmy pytanie - komu przede wszystkim zależy na połączeniu, wyniki prezentujemy na wykresie nr 11. Uzyskaliśmy jednoznaczną informację, że w opinii badanych najbardziej zainteresowane są władze miejskie. W większym stopniu (różnica 11,4%) przekonani są o tym mieszkańcy gminy wiejskiej. Takie poglądy są konsekwencją rzeczywistych działań, które zostały podjęte - to władze miejskie są stroną zdecydowanie aktywniejszą i od jakiegoś czasu intensywnie promują ten projekt. Niewiele wskazań dotyczy mieszkańców obydwu badanych obszarów, jako tych, którym najbardziej zależy na połączeniu. Jest to także jednoznaczna informacja, że inicjatywa nie ma charakteru oddolnego, została wymyślona przez określone kręgi władzy samorządowej. Pojawiająca się nieufność części mieszkańców gminy wiejskiej, może mieć źródło w postrzeganiu integracji, jako narzuconej koncepcji.

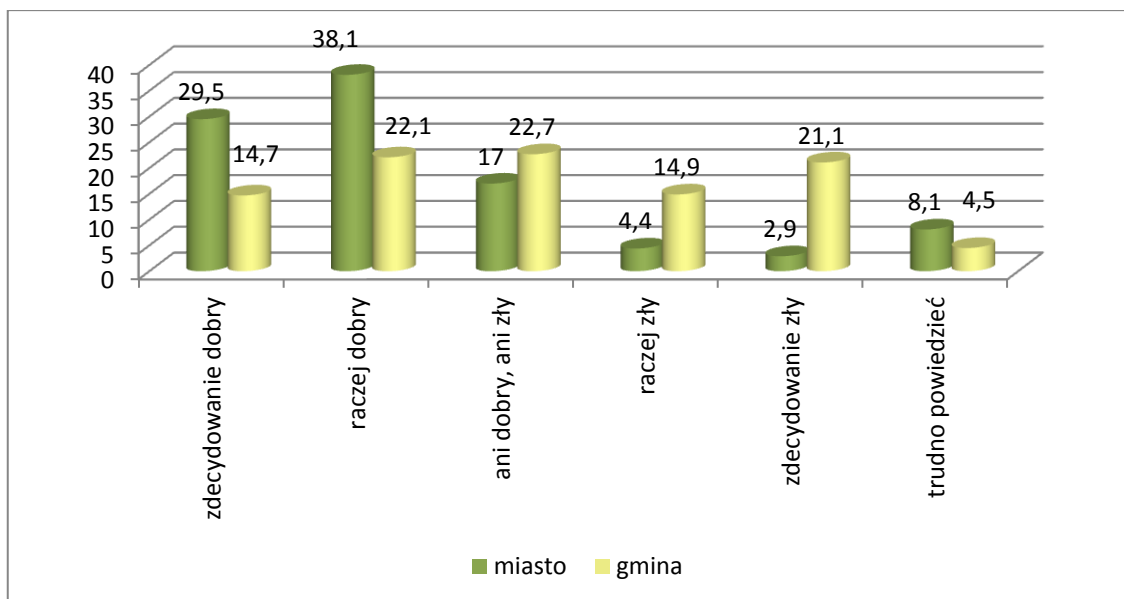
Wykres 11. Komu przede wszystkim zależy na połączeniu miasta i gminy? (%).

W kontekście tego kto jest najbardziej zainteresowany połączeniem miasta i gminy wiejskiej zadaliśmy także pytanie, dotyczące przyczyn powstania pomysłu integracji (wykres nr 12). Postrzeganie tej problematyki przez mieszkańców obu obszarów jest zbliżone, chociaż widać pewne różnice. Podobieństwo polega na tym, że dla jednych i drugich główne przyczyny to poszukiwanie możliwości rozwoju miasta (miasto – 27,6%, gmina - 36,2%) i stworzenie większej, silniejszej jednostki administracyjnej (miasto 28,3%, gmina – 26,5%). Różnica widoczna jest w tym, że prawie 9% więcej mieszkańców terenów wiejskich wskazuje na rozwój miasta jako główną przyczynę powstania pomysłu. Ci sami mieszkańcy gminy zdecydowanie rzadziej (5,1%) wskazują na rozwój, a właściwie skok cywilizacyjny wsi. Nie są w tym odosobnieni ponieważ podobny pogląd prezentują Zielonogórzanie (6,6%). Jeśli dodamy do tego jeszcze jedną opinię, mówiącą o przeciwdziałaniu degradacji miasta (analogicznie 16,0% i 13,1%) to okazuje się, że przyczyną powstania pomysłu jest przede wszystkim dbałość o rozwój miasta (w myśl zasady, że większy może więcej).

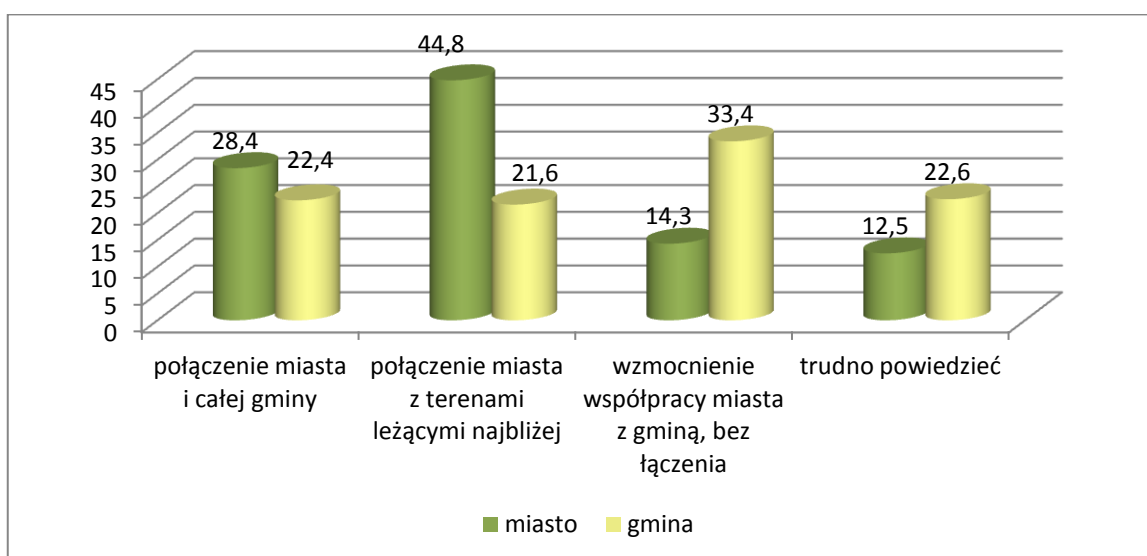
Wykres 12. Co było przyczyną powstania pomysłu połączenia miasta i gminy (%).

W badaniu poddaliśmy także ocenie pomysł połączenia miasta i gminy (wykres nr 13). Uzyskane wyniki pokazują wyraźne zróżnicowanie opinii na ten temat mieszkańców miasta i wsi wchodzących w skład gminy wiejskiej. Pomysł połączenia zdecydowanie lepiej jest oceniany przez Zielonogórzan - 67,6% z nich uważa ten pomysł za zdecydowanie lub raczej dobry. Takiej samej odpowiedzi udzieliło 36,8% mieszkańców gminy wiejskiej (zaznać warto, że to wynik niemal dwukrotnie mniejszy). Jeszcze większa dysproporcja widoczna jest pomiędzy odpowiedziami oceniającymi pomysł negatywnie. Mieszkańcy gminy wiejskiej udzielają takiej odpowiedzi niemal czterokrotnie częściej (36% do 7,3%) niż mieszkańcy miasta. Negatywna ocena pomysłu połączenia przez respondentów ze wsi, ma naszym zdaniem związek z definiowaniem tej sytuacji przez znaczną część mieszkańców tego obszaru. Jako głównego zainteresowanego integracją widzą władze miejskie, a główny powód rozpoczęcia działań rozwój dzisiejszej Zielonej Góry. W tej chwili niewiele jest miejsca na myślenie o poprawie poziomu życia na wsi i na ewentualny skok cywilizacyjny tego obszaru.

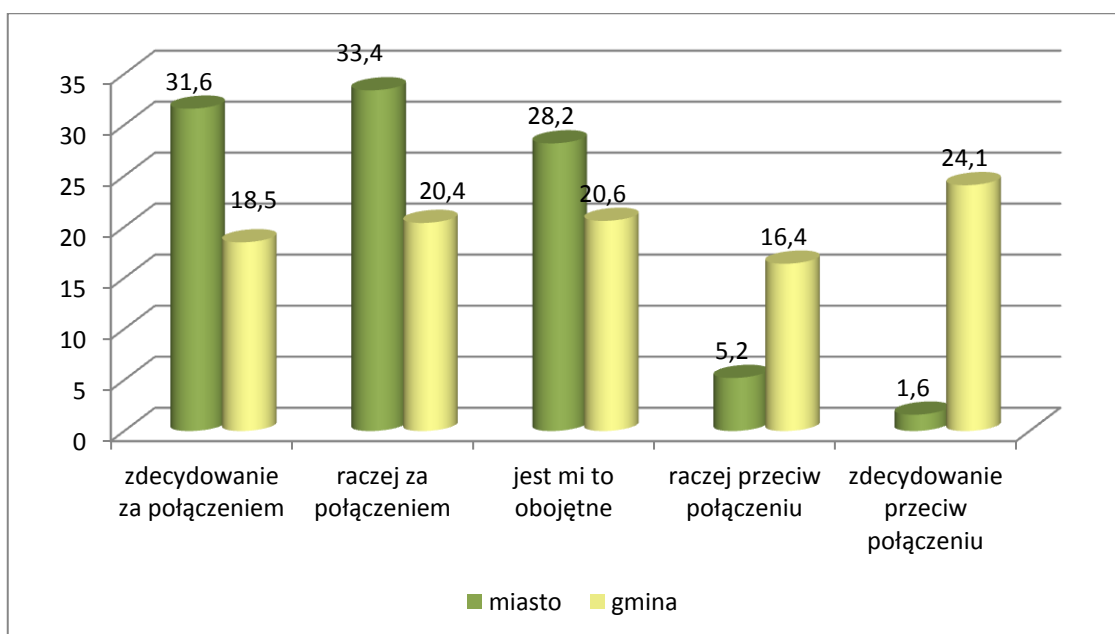
Wykres 13. Czy pomysł połączenia jest dobry czy zły? (%).

W kolejnym pytaniu zaproponowaliśmy badanym rozważenie różnych wariantów połączenia miasta i gminy wiejskiej. Pierwszy z nich dotyczył połączenia całych obszarów miasta i gminy, w drugim do Zielonej Góry miały być przyłączone wsie znajdujące się najbliżej miasta, trzeci wariant mówił o wzmocnieniu współpracy bez konieczności łączenia. Także i w tym przypadku uwidoczniły się różnice między mieszkańcami miasta i gminy wiejskiej. Ci pierwsi za najkorzystniejszą koncepcję uznali połączenie miasta z niektórymi, najbliższymi leżącymi wsiami (44,8%). Dla mieszkańców gminy wiejskiej najbardziej atrakcyjnym pomysłem (33,4%) okazało się wzmocnienie współpracy, bez konieczności pełnej integracji (administracyjnego łączenia). Integracja całych obszarów jest natomiast pomysłem akceptowanych przez niemal co trzeciego mieszkańca miasta oraz co piątego mieszkańca gminy (miasto - 28,4%, gmina – 22,4%).

Wykres 14. Która z propozycji połączenia jest korzystniejsza? (%).

Jedno z bardziej istotnych pytań dotyczyło osobistego stosunku badanych do propozycji połączenia miasta i gminy wiejskiej, wyniki prezentujemy na wykresie nr 15. Zarysowane wcześniej różnice pomiędzy mieszkańcami badanych obszarów widoczne są wyraźnie w odpowiedziach na powyższe pytanie. Ogólnie możemy powiedzieć, że Zielonogórzanie są o wiele bardziej przychylni planom połączenia. „Zdecydowanie za” połączeniem opowiada się 31,6% mieszkańców miasta i 18,5% mieszkańców gminy. Odpowiedzi „raczej za” udzieliło analogicznie 33,4% Zielonogórzan i 20,4% mieszkańców gminy. Najczęściej mieszkańcy gminy są zdecydowanie przeciwni połączeniu, taką odpowiedź wskazało 24,1%, przy 1,6% wskazań mieszkańców miasta.

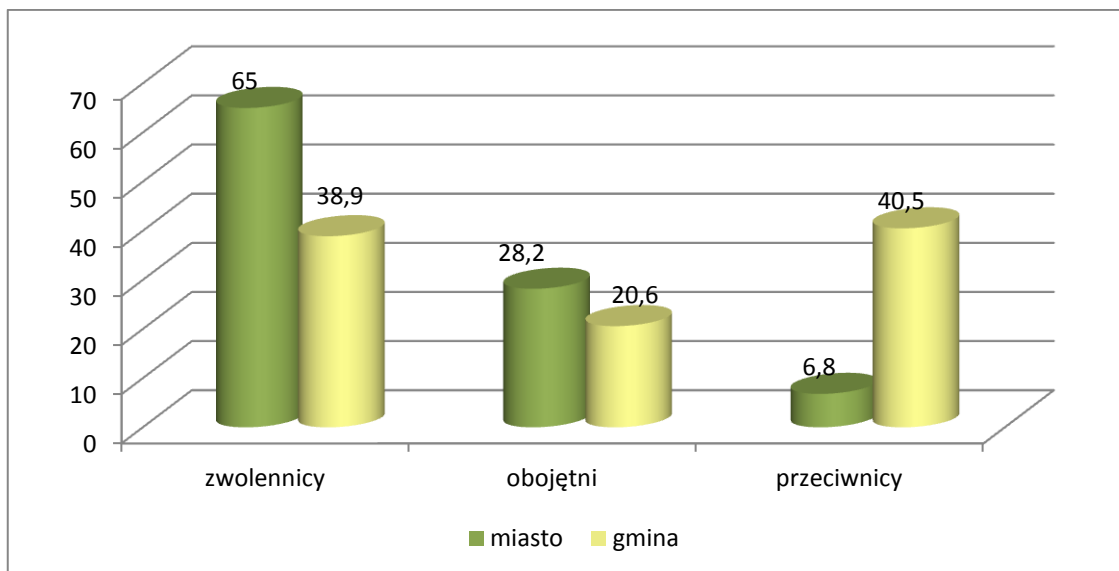

Wykres 15. Osobisty stosunek do połączenia miasta i gminy (%).

Aby wyraźniej pokazać relacje pomiędzy zwolennikami i przeciwnikami pomysłu połączenia, dane zostały zrekodowane do trzech kategorii, na wykresie nr 16 umieszczono także odpowiedzi osób, dla których problem ten nie ma znaczenia, jest im obojętny. Tym razem opisane wyżej tendencje widać wyraźniej, w przypadku miasta dominują zwolennicy, druga kategoria to obojętni, przeciwnicy stanowią niewielką, zdecydowanie najmniejszą część badanych. Sytuacja w gminie wiejskiej wygląda inaczej, tutaj odsetki zwolenników i przeciwników są niemal identyczne, dla jednej piątej mieszkańców problem połączenia nie ma znaczenia, jest im to obojętne.

Należy jednak mieć na uwadze fakt, że osoby, dla których plany poszerzenia dotychczasowych granic miasta nie mają dziś większego znaczenia, mogą zmienić swoje opinie i wzmocnić zarówno

kategorię zwolenników, jak i przeciwników. Niniejsze analizy stanowią jedynie punkt wyjścia do ustalenia poziomu akceptacji pomysłu władz samorządowych i przedstawione tu wyniki nie powinny być traktowane jako ostateczne.

Wykres 16. Osobisty stosunek do połączenia miasta i gminy – dane zrekodowane do trzech kategorii (%).

W przypadku tego kluczowego pytania postanowiliśmy sprawdzić czy są jakieś inne cechy (oprócz faktu zamieszkiwania w mieście lub na wsi), które wpływają na określone postawy w stosunku do pomysłu integracji. W poniższych analizach uwzględniliśmy płeć, wiek i wykształcenie (tab. nr 1).

Na terenie gminy wiejskiej postawy wobec idei integracji Zielonej Góry najwyraźniej różnicuje wiek badanych - im są oni starsi, tym mniej przychylni integracji. Mamy tutaj do czynienia z zależnością liniową, niemal w każdej kolejnej kategorii wiekowej ubywa zwolenników, przybywa przeciwników. Można także mówić, że wykształcenie w pewnym zakresie różnicuje opinie badanych - im wyższe wykształcenie, tym większa przychylność w stosunku do pomysłu połączenia miasta i gminy. W tym przypadku wyniki nie są już tak oczywiste i nie układają się tak wyraźnie w określone kontinuum.

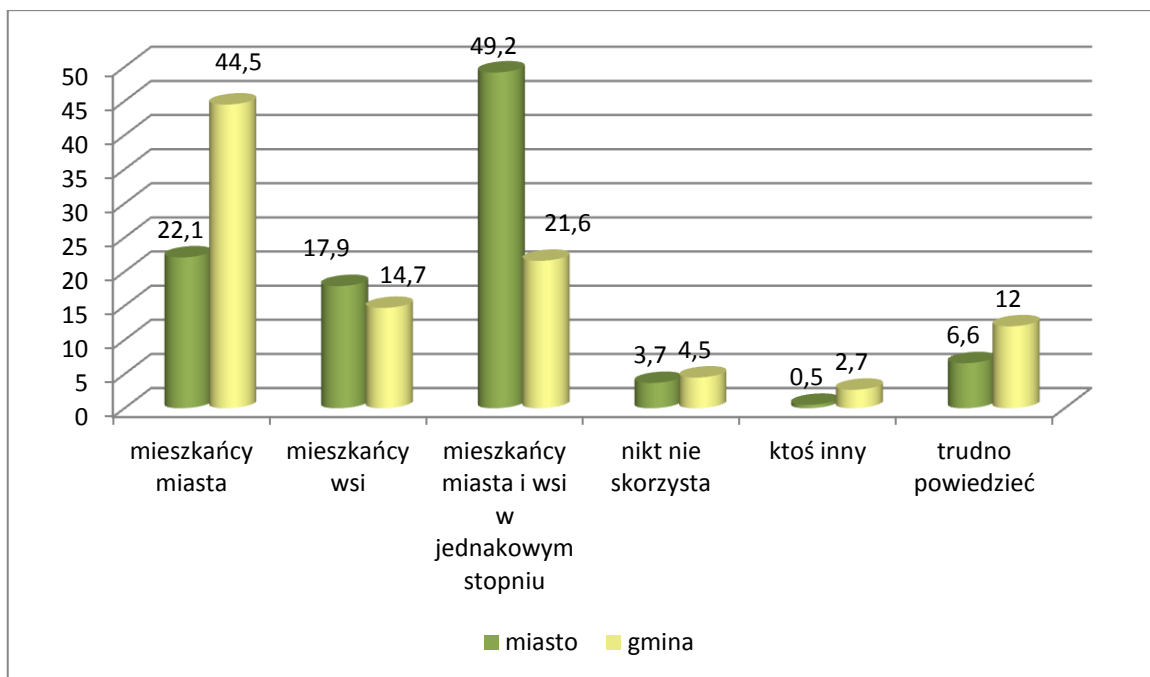
Opinie mieszkańców miasta różnicuje płeć, kobiety częściej niż mężczyźni deklarują, że są za połączeniem. Zauważamy także wpływ wieku, tak jak w przypadku gminy wiejskiej - im starsi mieszkańcy, tym ubywa zwolenników i przybywa przeciwników. W tą prawidłowość nie wpisują się jednak najstarsi badani (60+), to oni najczęściej deklarowali, że są zwolennikami integracji.

Tabela 1. Osobisty stosunek do połączenia a cechy społeczno-demograficzne mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra (zsumowane odpowiedzi zdecydowanie i raczej za i zdecydowanie i raczej przeciw, nie uwzględniono odpowiedzi jest mi to obojętne %)

	Miasto		Gmina	
	zwolennicy	przeciwnicy	zwolennicy	przeciwnicy
Płeć				
Kobieta	68,0	4,8	37,3	41,8
Mężczyzna	61,5	9,1	40,3	39,2
Wiek				
Do 24 roku życia	65,8	2,9	45,3	30,9
Od 25 do 39 lat	61,3	7,3	43,1	41,4
Od 40 do 59 lat	57,8	11,8	36,3	39,2
60 lat i więcej	74,6	3,3	32,7	46,6
Wykształcenie				
Podstawowe	60,4	5,2	37,0	35,8
Zasadnicze zawodowe	74,2	8,1	41,2	40,2
Średnie	63,8	5,2	36,3	45,5
Wyższe	63,9	9,0	43,8	38,6

Interesowało nas także kto zdaniem badanych przede wszystkim skorzysta na ewentualnym połączeniu miasta i gminy (wykres nr 17). Zebrane wyniki informują nas o tym, że postrzeganie tej kwestii jest odmienne dla Zielonogórzan i mieszkańców wsi. Ci pierwsi uważają najczęściej (49,2%), że integracja przyniesie jednakowe korzyści wszystkim. Ponad jedna piąta (22,1%) wskazuje, że największymi beneficjentami będą mieszkańcy miasta. Opinia, że w największym stopniu skorzystają mieszkańcy wsi (17,9%) pojawia się relatywnie rzadziej.

Mieszkańcy wsi najczęściej prezentują odmienny pogląd, uważają, że na integracji przede wszystkim skorzystają Zielonogórzanie (44,5%), trzykrotnie rzadziej (14,7%) twierdzą, że to oni osiągną największe korzyści. Jedna piąta wskazuje, że korzyści mogą być obopólne. Wyraźnie zróżnicowane przekonanie o korzyściach płynących z integracji miasta i gminy wiejskiej, może być podstawą do mniejszego przyzwolenia na połączenie, o którym pisaliśmy wyżej, analizując odpowiedzi zwolenników i przeciwników.

Wykres 17. Kto przede wszystkim skorzysta na połączeniu miasta i gminy? (%).

Aby pogłębić wiedzę na temat połączenia miasta i gminy wiejskiej, zaproponowaliśmy badanym odniesienie się do kilku opinii. Miały one charakter zróżnicowany i pokazywały integrację w różnym kontekście. Respondenci odpowiadali czy zgadzają się z nimi, czy nie. Z uzyskanych wyników wyłania się następujący obraz.

Mieszkańcy miasta najczęściej zgadzali się z opinią (potwierdzając tym samym wcześniejsze ustalenia), że połączenie daje szansę na rozwój w jednakowym stopniu mieszkańcom miasta i wsi (83,0%). W bardzo dużym stopniu przekonani są też, że połączenie to sprawa przede wszystkim istotna dla gminy, ponieważ przyspieszy jej modernizację (69,7%). Z twierdzeniem, że pomysł połączenia jest innowacyjny i przybliży mieszkańców do standardów życia w UE zgadza się także 68,2% Zielonogórzan, a ponad 60% z nich jest przekonana, że pomysł połączenia blokują urzędnicy gminni, obawiając się utraty wpływów i miejsc pracy.

Poglądy mieszkańców gminy wiejskiej są odmienne. Najczęściej zgadzali się z opiniami pokazującymi integrację w nieco innym świetle. Ich zdaniem spowoduje ona większe koszty administracyjne (62,2%), jest realizacją ambicji paru polityków i działaczy samorządowych (61,9%) i jest sprawą istotną przede wszystkim dla mieszkańców miasta (60,8%). Mieszkańcy wsi najczęściej też nie zgadzali się z opinią (to inaczej niż mieszkańcy miasta), że integracja jest przede wszystkim istotna dla gminy ponieważ przyspieszy jej rozwój.

Tabela 2. Opinie na temat połączenia miasta i gminy wiejskiej (%)

	Miasto			Gmina		
	tak	nie	t.p.	tak	nie	t.p.
Połączenie miasta i gminy, to realizacja ambicji paru polityków i działaczy samorządowych	52,3	33,7	14,1	61,9	17,4	20,8
Połączenie to przede wszystkim sprawa istotna dla miasta, gmina wiejska na tym nie skorzysta	42,0	51,7	6,3	60,8	27,2	12,0
Połączenie blokują urzędnicy gminni, którzy obawiają się utraty wpływów i miejsc pracy w urzędzie gminy	62,0	23,3	14,7	49,6	27,5	22,9
Połączenie to przede wszystkim sprawa istotna dla gminy, przyspieszy to modernizację infrastruktury terenów wiejskich	69,7	22,2	8,1	46,7	37,3	16,0
Połączenie daje szansę na rozwój zarówno mieszkańcom wsi jak i miasta	83,0	12,8	4,2	53,4	34,4	12,3
Połączenie miasta i gminy wiejskiej spowoduje większe koszty administracyjne	53,6	29,0	17,3	62,2	22,1	15,7
Połączenie miasta i gminy to innowacyjny pomysł sprawowania władzy lokalnej, która przybliży mieszkańców do standardów UE	68,2	17,3	14,4	46,7	25,9	27,5

Przewidywanie konsekwencji określonych działań jest podstawą do formułowania własnych opinii na ich temat. Z tego właśnie powodu zainteresowaliśmy się prawdopodobnymi, zdaniem badanych konsekwencjami ewentualnego połączenia. Zaproponowaliśmy do oceny dziewięć wymiarów, dotyczyły one podatków, kosztów utrzymania, wartości nieruchomości, terenów inwestycyjnych i inwestycji w infrastrukturę, wzrostu atrakcyjności terenów, poczucia bezpieczeństwa i kosztów administracyjnych. Zdajemy sobie sprawę, że nie wyczerpują one możliwego katalogu prawdopodobnych konsekwencji, dotyczą jednak istotnych kwestii. Zadane pytanie miało formę dyferencjału semantycznego, to znaczy, że badani proszeni byli o wskazanie numeru odpowiedzi bliższej opinii (konsekwencji) z którą się zgadzają. Wybierane wartości 1 i 2 informują o częstszym przewidywaniu negatywnych konsekwencji w zaproponowanych wymiarach, odpowiedzi 4 i 5 o bardziej pozytywnych. Odpowiedź 3 stanowi środek skali dwustronnej, informuje, że w tym wymiarze badani nie przewidują żadnych zmian. Analizując odpowiedzi posłużyliśmy się medianami, czyli wartościami środkowymi, przeciętnymi - kolorem zielonym zaznaczyliśmy odpowiedzi Zielonogórczan, a żółtym mieszkańców gminy wiejskiej (tabela nr 3).

Tak jak się spodziewaliśmy odpowiedzi mieszkańców miasta i gminy wiejskiej były zróżnicowane. Zielonogórczanie uważają, że połączenie miasta i gminy nie będzie niosło ze sobą negatywnych skutków, w kilku wymiarach będzie miało efekt pozytywny. Wiązany jest on przede wszystkim

z powiększeniem obszaru miasta, a tym samym wzrostem terenów inwestycyjnych, wartości nieruchomości i poprawą infrastruktury.

Nie pierwszy raz inny punkt widzenia prezentują mieszkańcy gminy wiejskiej. Dla nich w sześciu wymiarach (miedzy innymi wartość nieruchomości, inwestycje w infrastrukturę czy wzrost atrakcyjności terenów) nic się nie zmienia, połączenie nie wpłynie na te aspekty ani pozytywnie, ani negatywnie. W trzech wymiarach integracja pogorszy jakość życia, mieszkańcy wsi spodziewają się podniesienia podatków, wzrostu kosztów utrzymania i wyższych kosztów administracyjnych.

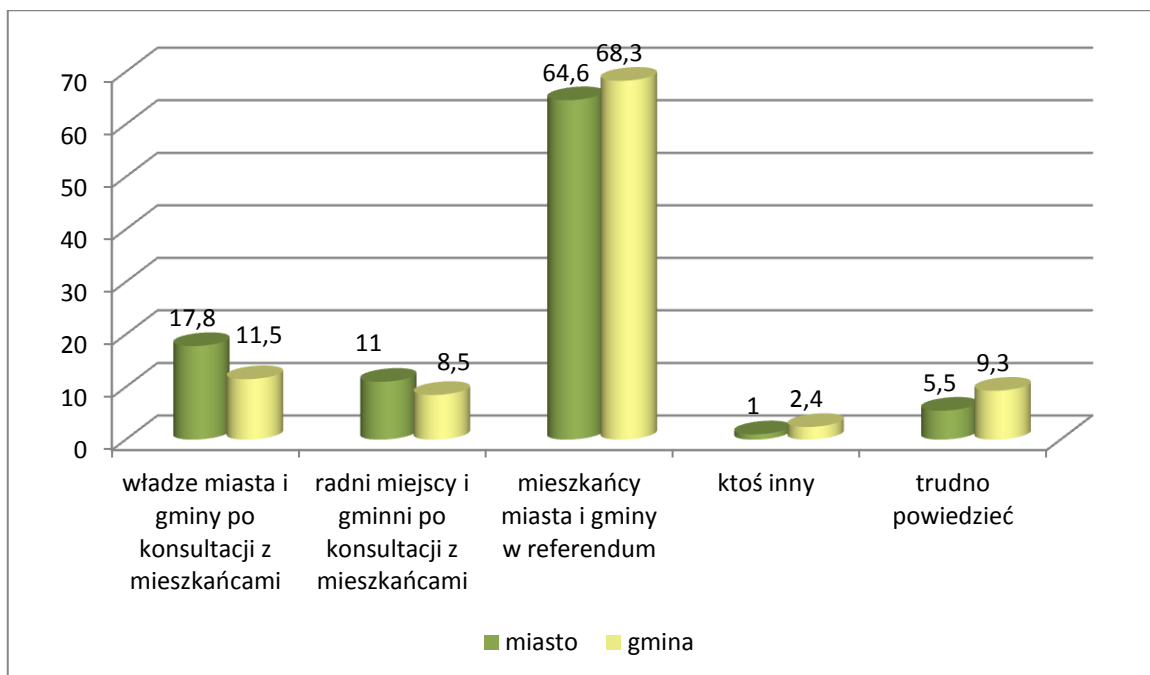
Tabela 3. Konsekwencje połączenia gminy wiejskiej z Zieloną Górą (mediany)

Konsekwencje negatywne						Konsekwencje pozytywne
Podniesienie podatków	1	2	3	4	5	Obniżenie podatków
Wzrost opłat związanych z utrzymaniem	1	2	3	4	5	Spadek opłat związanych z utrzymaniem
Spadek wartości nieruchomości	1	2	3	4	5	Wzrost wartości nieruchomości
Zmniejszenie dostępności placówek przedszkolno - oświatowych	1	2	3	3	4	Zwiększenie dostępności placówek przedszkolno - oświatowych
Mniejsze inwestycje w infrastrukturę	1	2	3	4	5	Większe inwestycje w infrastrukturę
Mniej terenów przeznaczonych pod inwestycje	1	2	3	4	5	Więcej terenów przeznaczonych pod inwestycje
Spadek atrakcyjności terenów w Pana/i miejscowości	1	2	3	4	5	Wzrost atrakcyjności terenów w Pana/i miejscowości
Spadek poczucia bezpieczeństwa	1	2	3	3	4	Wzrost poczucia bezpieczeństwa
Wyższe koszty administracyjne	1	2	3	4	5	Niższe koszty administracyjne

Pytanie miało formę dyferencjału semantycznego, przeciwstawne opinie umieszczone zostały po obu stronach tabeli. Respondenci udzielając odpowiedzi lokowali ją bliżej tej opinii z którą się zgadzali. Tak więc odpowiedź 1 to wybór konsekwencji znajdującej się po lewej stronie (miała ona charakter negatywny), wybór odpowiedzi 5 to zgoda na konsekwencję po prawej stronie. Podobnie traktowane były odpowiedzi 2 i 4. Odpowiedź nr 3 stanowiła oś pomiędzy skrajnymi opiniami (pogląd neutralny).

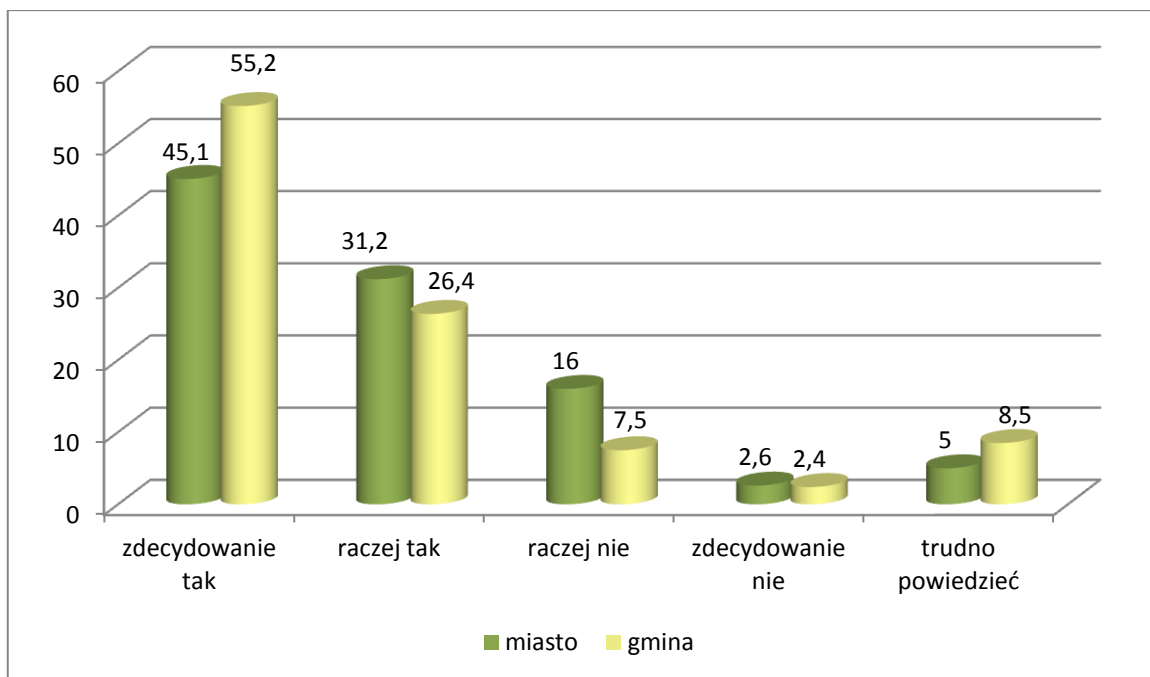
Interesowało nas także to, jak mieszkańcy widzą procedurę podejmowania decyzji w sprawie ewentualnego połączenia miasta i gminy wiejskiej (wykres nr 18). Odpowiedź udzielona przez badanych jest dość jednoznaczna, a różnice w opiniach między mieszkańcami miasta i wsi są niewielkie. Decyzję powinni podjąć sami mieszkańcy w referendum, nieco częściej uważają tak mieszkańcy wsi (68,3%) niż miasta (64,6%). W kontekście wcześniej analizowanych wyników i dość wyraźnych różnic pomiędzy postrzeganiem kwestii połączenia, wydaje się, że referendum może mieć inne znaczenie dla mieszkańców gminy i miasta. Dla tych pierwszych może być gwarantem obrony przed integracją i utratą administracyjnej autonomii. Dla drugich może być instrumentem pomagającym w tworzeniu lepszych warunków do rozwoju w przyszłości. Warto

pamiętać, że pełna integracja może zaistnieć tylko w wyniku przyzwolenia mieszkańców obu obszarów na taki krok.

Wykres 4. Kto powinien podjąć decyzję w sprawie ewentualnego połączenia? (%).

Kolejne pytanie dotyczyło ewentualnego udziału w referendum. Na początku tej analizy warto wspomnieć o dwóch prawidłowościach, które znane są badaczom społecznym, analizującym odpowiedzi na tak zadawane pytania. Respondenci częściej deklarują, że wezmą udział w wyborach, referendach niż robią to rzeczywiście (efekt poprawności, zgodności z normą). Najczęściej szacując rzeczywistą frekwencję bierze się pod uwagę tylko odpowiedzi „zdecydowanie tak”, ci, którzy odpowiadają, że raczej pójdą głosować, najczęściej tego nie robią. W przypadku tej analizy do wyników należy podchodzić szczególnie ostrożnie, ponieważ nie ma jeszcze pewności czy takie referendum w ogóle będzie miało miejsce. Najprecyzyjniejszą odpowiedź dotyczącą udziału w referendum i sposobu głosowania może dać badanie realizowane bezpośrednio przed takim zdarzeniem. Uzyskane wyniki upoważniają nas do stwierdzenia, że frekwencja może być wysoka, prawdopodobnie nie osiągnęłaby takiego poziomu jaki został zadeklarowany (miasto – 45,1%, gmina – 55,2%). W referendach lokalnych w Polsce rzadko kiedy udział potencjalnych zainteresowanych przekracza poziom 30%. Obecnie możemy też powiedzieć, że referendum miałoby wyższą frekwencję w gminie wiejskiej niż w mieście.

Wykres 19. Deklaracja wzięcia udziału w referendum (%).

Informacje dotyczące ewentualnego wzięcia udziału w referendum uzupełniamy o korelacje z cechami społeczno – demograficznymi (tab. 4). Pokazują one pewne prawidłowości związane z głosowaniem. Przypomnijmy, że tym razem analizujemy tylko odpowiedzi „zdecydowanie tak”. W mieście ponad 10% częściej udział w referendum deklarują kobiety niż mężczyźni, w gminie wiejskiej sytuacja jest odwrotna, to mężczyźni o ponad 6% częściej wskazują chęć głosowania. Pozostałe zmienne (wiek i wykształcenie) wpływają podobnie na mieszkańców obu obszarów. Im starsi mieszkańcy i lepiej wykształceni, tym większe prawdopodobieństwo, że wezmą udział w referendum. Zależność ta w jednym i drugim przypadku ma charakter liniowy, zmiana wartości jednej zmiennej (wiek, wykształcenie) powoduje automatycznie zmianę w określonym kierunku drugiej zmiennej (deklaracja chęci udziału w referendum). Należy jeszcze dodać, że w poniższych wynikach widać także wyraźnie większą frekwencję głosujących na wsi.

Tabela 4. Deklaracja wzięcia udziału w referendum a cechy społeczno-demograficzne mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra (w tabeli zaprezentowano tylko odpowiedzi „zdecydowanie tak” %)

	Miasto	Gmina
<i>Płeć</i>		
Kobieta	49,8	51,9
Mężczyzna	39,5	58,3
<i>Wiek</i>		
Do 24roku życia	31,4	45,2
Od 25 do 39 lat	39,0	52,0
Od 40 do 59 lat	50,0	57,7
60 lat i więcej	51,2	61,6
<i>Wykształcenie</i>		
Podstawowe	34,5	55,9
Zasadnicze zawodowe	32,3	51,0
Średnie	46,7	56,2
Wyższe	56,0	60,3

Na obecnym etapie prowadzenia kampanii na rzecz połączenia miasta i gminy wiejskiej formułowane są określone deklaracje co do zasad integracji obu jednostek administracyjnych. Chodzi o ustalenie takich warunków, które będą do zaakceptowania przez mieszkańców miasta i gminy wiejskiej i spowodują, że projekt uzyska ich większą przychylność. W jednym z pytań staraliśmy się rozpoznać jak odbierane są owe deklaracje i które z nich mogą mieć największe znaczenie dla mieszkańców (tab. nr 5). W najmniejszym stopniu na zwiększenie przychylności wobec projektu połączenia miasta i gminy wpłynęłoby zachowanie sołectw. Wynik jest trochę zaskakujący, ponieważ mieszkańcy wsi (46,6%), a deklaracja ta dotyczy tylko tego obszaru, podchodzą do niej bardziej sceptycznie, niż mieszkańcy miasta (56,6%).

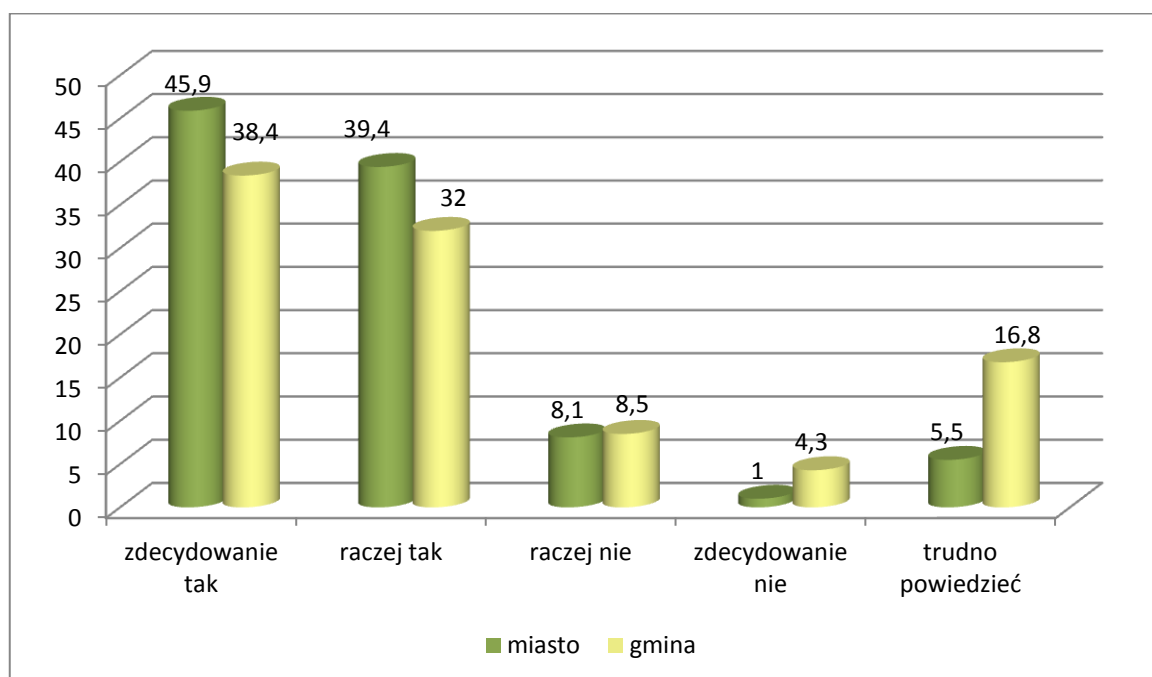
Najbardziej istotnymi czynnikami dla Zielonogórczan (takimi, które mogą wpłynąć na ich decyzję w sprawie połączenia) jest dostosowanie podatków do najniższych stawek, możliwość starania się o większe dotacje, obniżenie cen biletów komunikacji miejskiej do poziomu Zielonej Góry i swobodny dostęp do wszystkich instytucji oświatowych.

Lista gminna jest zbliżona, ułożona jednak w nieco innej kolejności. Zwiększyć przychylność wobec projektu połączenia mogą przede wszystkim takie kwestie jak obniżenie cen biletów, dostosowanie podatków do najniższych stawek, możliwość starania się o większe dotacje i otrzymanie dodatkowych funduszy przez wsie, o wydaniu których zadecydują mieszkańcy. Zaznaczyć trzeba, że wyniki informują nas także o ogólnym większym sceptycyzmie mieszkańców gminy wiejskiej. Odsetki wszystkich wskazań pozytywnych są dużo niższe niż w mieście, wyższe są natomiast odsetki mówiące, że wymieniony czynnik nie będzie miał znaczenia.

Tabela 5. Wpływ niżej wymienionych konsekwencji na większą przychylność wobec projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej (%)

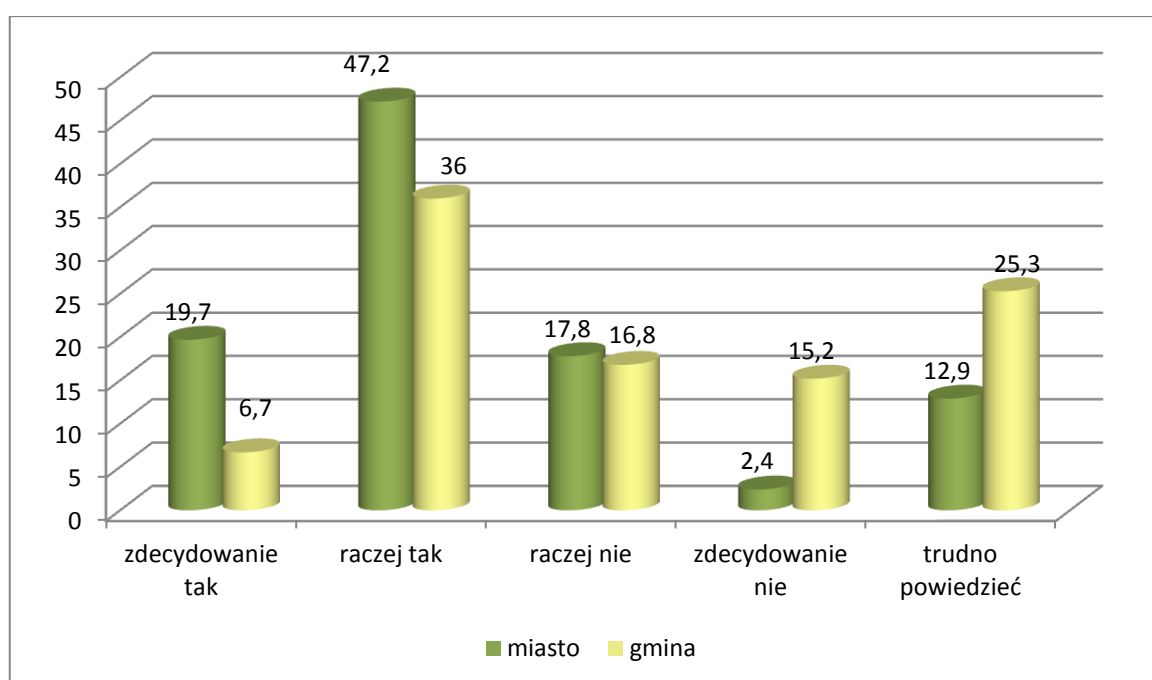
	Miasto			Gmina		
	tak	nie	t.p.	tak	nie	t.p.
Podatki dostosowane do najniższych stawek	91,3	4,4	4,2	68,5	16,6	14,9
Obniżenie cen biletów komunikacji miejskiej do poziomu miasta	89,5	7,3	3,1	72,0	16,3	11,7
Zachowanie sołectw	56,6	26,7	16,6	46,6	32,3	21,1
Otrzymanie dodatkowych funduszy przez wsie, o wydaniu których zadecydują sami mieszkańcy	81,1	12,7	6,3	65,9	19,8	14,4
Powiększenie stref inwestycyjnych	87,2	8,6	4,2	60,6	23,7	15,7
Swobodny dostęp do wszystkich instytucji oświatowych dla wszystkich mieszkańców	89,2	7,4	3,4	64,6	20,8	14,7
Możliwość starania się o większe dotacje	90,0	4,9	5,1	66,3	19,0	14,7

Wskazane wyżej warunki, a także szereg innych czynników związanych z połączeniem miasta i gminy wiejskiej opracowanych zostanie w formie „Kontraktu Zielonogórskiego”. Zapytaliśmy w badaniu mieszkańców miasta i gminy czy ich zdaniem taki dokument jest potrzebny. (wykres nr 20). Zarówno Zielonogórzanie jak i mieszkańcy wsi są zgodni, że zdecydowanie lub raczej powinno się przygotować kontrakt. Także i tym razem trochę bardziej sceptycznie patrzą na dokument mieszkańcy wsi. Zsumowane odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak” przedstawiają się następująco (miasto – 85,3%, gmina – 70,4%).

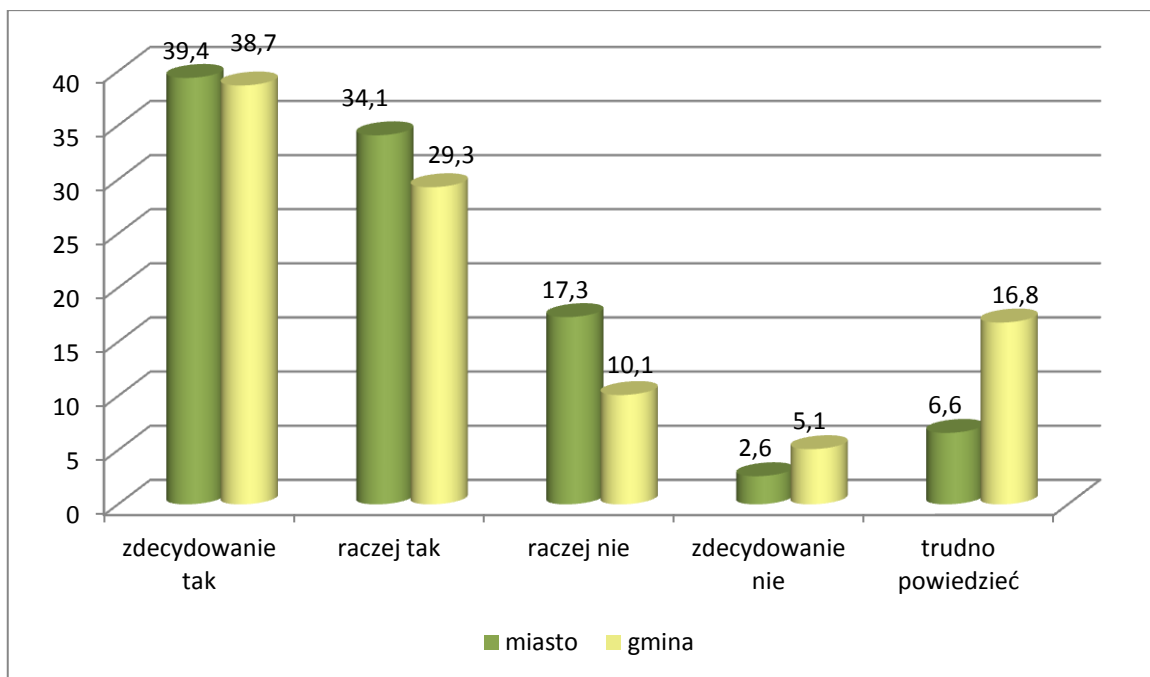
Wykres 20. Czy przed referendum powinien być opracowany „Kontrakt Zielonogórski”? (%)

Powstanie kontraktu i spisanie w nim najważniejszych warunków połączenia nie musi się wiązać automatycznie z pełnym przekonaniem mieszkańców o ich realizacji. Zapytaliśmy badanych czy „Kontrakt Zielonogórski” zagwarantuje ich zdaniem realizację zapisanych w nim ustaleń. Prezentowane niżej wyniki (wykres nr 21) informują nas o dość ostrożnym podejściu do takiego dokumentu. Najczęściej wybieraną odpowiedzią przez mieszkańców miasta (47,2%) i wsi (36,0%) jest „raczej tak”. O pełnej realizacji („zdecydowanie tak”) przekonanych jest niespełna 20% mieszkańców Zielonej Góry i tylko 6,7% mieszkańców gminy. Mieszkańcy wsi są o wiele bardziej sceptyczni, informują nas o tym także udzielane odpowiedzi „raczej nie” – 16,8% i „zdecydowanie nie” -15,2%. Odnotowaliśmy też dość duży odsetek wskazań „trudno powiedzieć”.

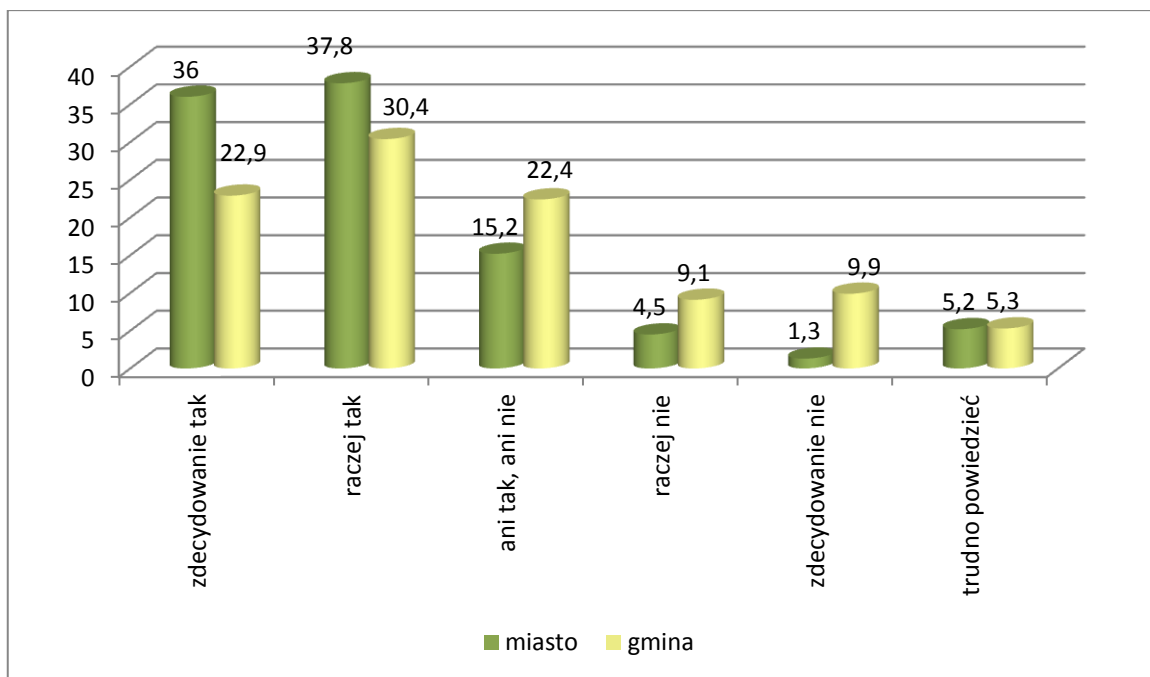
Wykres 21. Czy „Kontrakt Zielonogórski” zagwarantuje realizację zapisanych w nim ustaleń? (%).

W większości badani chcą zapoznać się z „Kontraktem Zielonogórskim” (wykres nr 22). Różnice w odpowiedziach mieszkańców miasta i wsi są niewielkie, polegają głównie na tym, że badani z miasta trochę częściej niż mieszkańcy wsi mają w tej kwestii umiarkowany stosunek, a mieszkańcy wsi częściej nie mają na ten temat zdania, odpowiadając „trudno powiedzieć”.

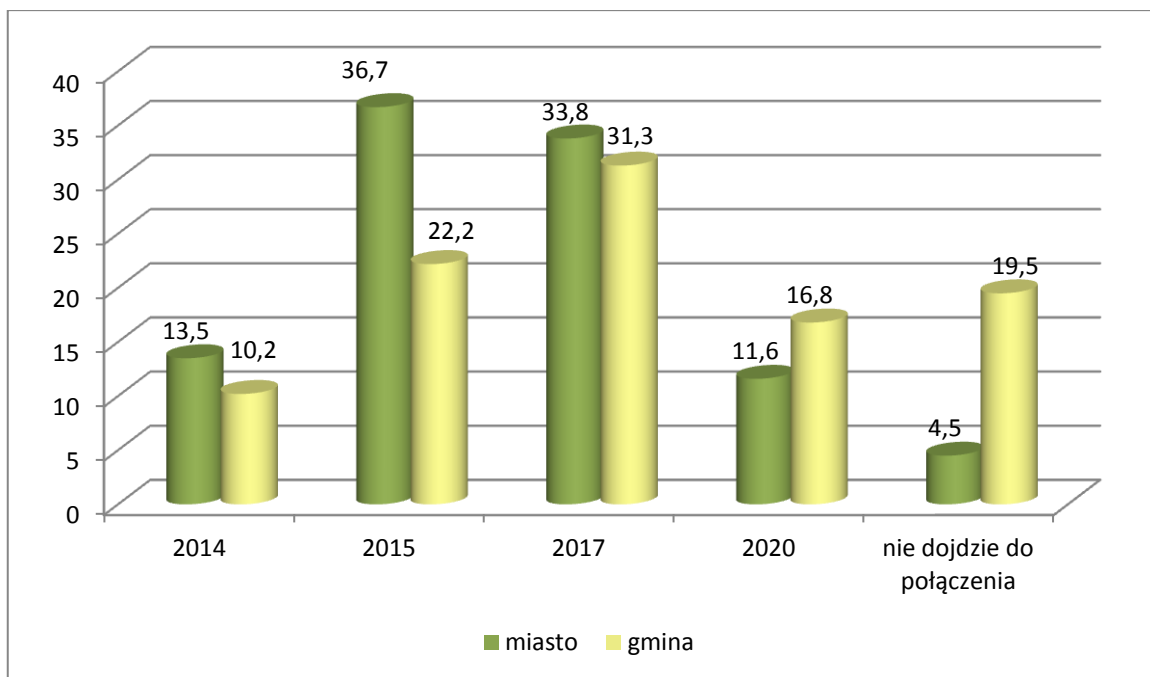
Wykres 22. Deklaracje dotyczące zapoznania się z „Kontraktem Zielonogórskim” przed referendum (%).

Chcieliśmy się także dowiedzieć, czy zdaniem mieszkańców w krótszej lub dłuższej perspektywie do połączenia miasta i gminy jednak dojdzie, czy jest to proces nieuchronny. To naszym zdaniem ciekawy wskaźnik, który pokazuje na ile szerokie są kategorie, do których można trafić z argumentacją zwolenników lub przeciwników połączenia. Przekonanie o nieuchronności, może uruchamiać racjonalne myślenie. Argumenty ekonomiczne takie jak tańsze bilety, niższe podatki, większe dotacje mogą stać się bardziej istotne, niż te mające charakter emocjonalny „nie będą się nami interesować” czy „i tak nic się nie zmieni”. O tym, że do połączenia zdecydowanie dojdzie przekonanych jest 36% mieszkańców miasta i 22,9% mieszkańców wsi. Uwidoczniona różnica nie jest dla nas zaskoczeniem, odnotowujemy ją także we wszystkich pozostałych odpowiedziach i możemy stwierdzić, że wpisuje się konsekwentnie we wcześniejsze analizy. Ustalenie empiryczne w tym przypadku jest takie, że bardziej o nieuchronności połączenia miasta i gminy wiejskiej są przekonani mieszkańcy miasta, którym wydaje się, że to prędzej czy później nastąpi.

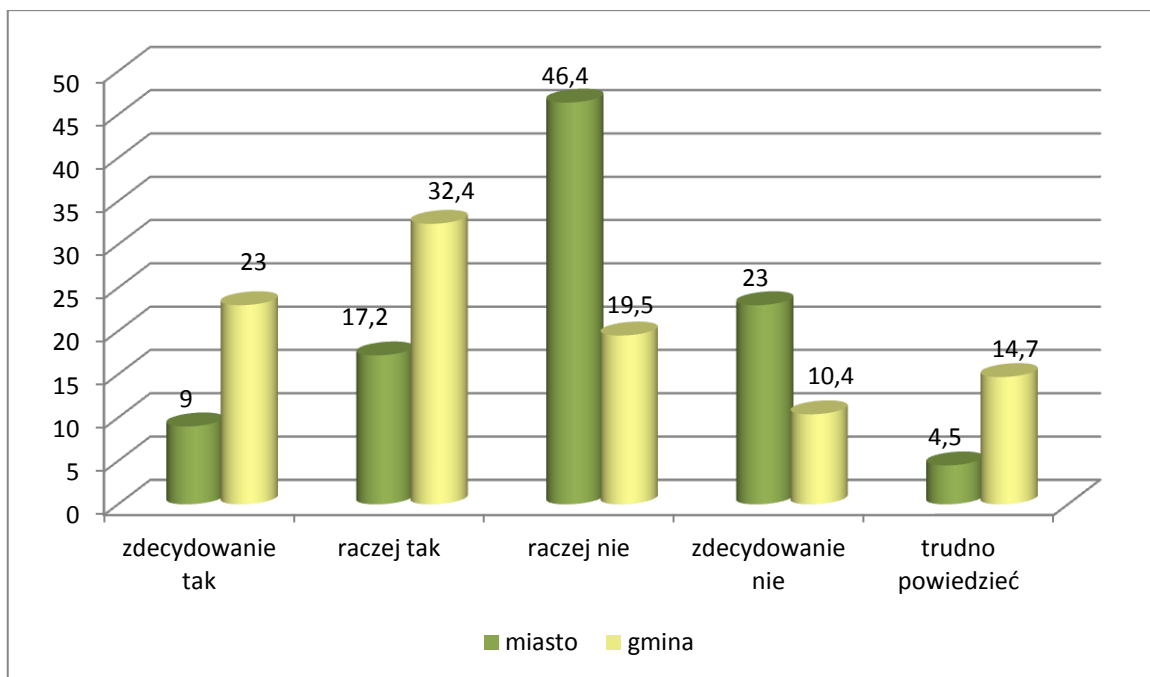
Wykres 23. Czy połączenie prędzej czy później jest nieuniknione? (%).

Kontynuując w badaniu wątek nieuchronności zapytaliśmy respondentów jaki termin połączenia ich zdaniem jest najbardziej prawdopodobny, gdyby do integracji doszło. Takie prognozowanie może być postrzegane jako projekcja wynikająca z własnych postaw w stosunku do pomysłu połączenia miasta i gminy wiejskiej. Ci którzy są pozytywnie nastawieni i przekonani o nieuchronności powinni wskazywać bliższe terminy. Najbardziej prawdopodobnym terminem dla mieszkańców miasta byłby rok 2015, który uzyskał najwięcej - 36,7% wskazań, niewiele mniej rok 2017 (33,8%). W dalszej kolejności wskazywano rok 2014 (13,5%) i 2020 (11,6%). W tym pytaniu tylko 4,5% badanych Zielonogórczan jednoznacznie deklarowało, że do połączenia nie dojdzie. Także i tym razem opinie mieszkańców wsi są nieco inne, wydaje się, że potrzebują oni jeszcze trochę czasu na oswojenie się z planowanym projektem. Najbardziej optymalnym terminem ich zdaniem byłby rok 2017 (31,3%). Ponad jedna piąta badanych (22,2%) wskazała rok 2015, a 16,8% 2020. Tylko jedna dziesiąta badanych za najbardziej prawdopodobny wskazuje rok 2014, a prawie 20% twierdzi, że do połączenia nie dojdzie.

Wykres 24. Jaki termin połączenia jest najbardziej prawdopodobny? (%).

Konsultacje w wielu ważnych kwestiach dla społeczności lokalnych są coraz bardziej powszechnym sposobem komunikowania się władz z mieszkańcami i ustalania wspólnego stanowiska. Chodzi głównie o poznanie różnych opinii i koncepcji związanych z planowanymi rozstrzygnięciami i wypracowanie najbardziej optymalnych rozwiązań. Warunkiem niezbędnym, oprócz wielu innych jest aktywny udział obu stron. Władze muszą autentycznie angażować się w debatę, uważnie słuchać i dyskutować z mieszkańcami. Ci drudzy muszą interesować się diskutowanymi problemami i także brać aktywny udział w wymianie poglądów. Wychodząc z takiego założenia zadaliśmy badanym pytanie o ich zainteresowanie udziałem w debatach dotyczących połączenia miasta i gminy wiejskiej (wykres nr 25). Jak wiemy z wcześniej zamieszczonych w raporcie analiz, mieszkańcy miasta prezentują bardziej przychylne postawy dotyczące połączenia. Najprawdopodobniej osłabia to ich bezpośrednią aktywność związaną z tą problematyką, ponieważ prawie 70% z nich raczej lub zdecydowanie nie jest zainteresowana debatami na temat integracji. Mieszkańcy wsi, mający więcej wątpliwości i mniej przychylności wobec koncepcji połączenia, deklarują większą chęć uczestniczenia w debatach (55,4%). Być może wynika to z braku wystarczającej wiedzy dotyczącej połączenia (o tym pisaliśmy wyżej), być może (tego nie można wykluczyć), udział w debatach to dla nich okazja do artykułowania braku akceptacji dla pomysłu integracji.

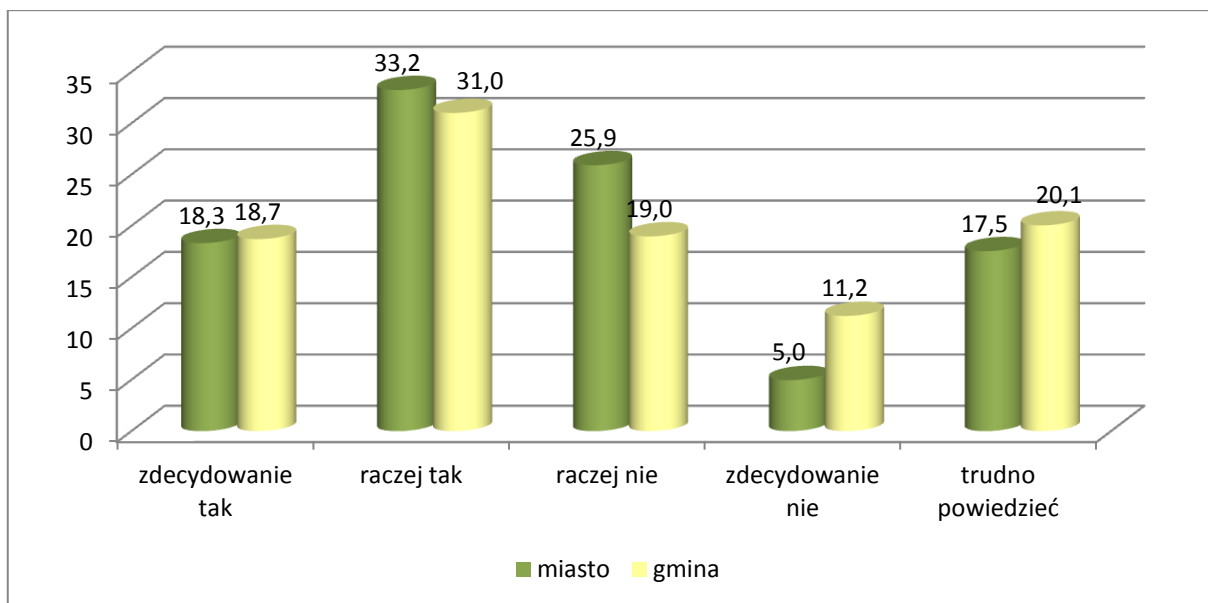
Wykres 25. Zainteresowanie udziałem w debatach dotyczących integracji miasta i gminy wiejskiej? (%).

4. Konsekwencje połączenia

Ewentualna realizacja idei połączenia miasta i gminy Zielona Góra w jeden organizm niesie za sobą wielopoziomowe i wielowymiarowe konsekwencje. Z jednej strony generować może zmiany w skali makro (może sprzyjać wzrostowi tempa rozwoju większego miasta, zwiększać potencjał inwestycyjny, turystyczny, czy atrakcyjność), z drugiej zaś może generować wiele zmian w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców (poziom jednostkowy).

Nas interesowało jak mieszkańcy miasta i gminy postrzegają konsekwencje połączenia – czy i w jakim stopniu dostrzegają korzyści z niego płynące oraz co uznają, za kluczowe, strategiczne cele jakie większa jednostka administracyjna powinna realizować w przyszłości.

Oceniając konsekwencje połączenia w skali jednostkowej, mieszkańcy zarówno miasta, jak i gminy dostrzegają korzyści płynące z ewentualnego połączenia (takiego zdania jest 51,5% mieszkańców miasta oraz 49,7% mieszkańców gminy).

Wykres 26. Korzyści z połączenia dla rodzin mieszkańców miasta i gminy (%)

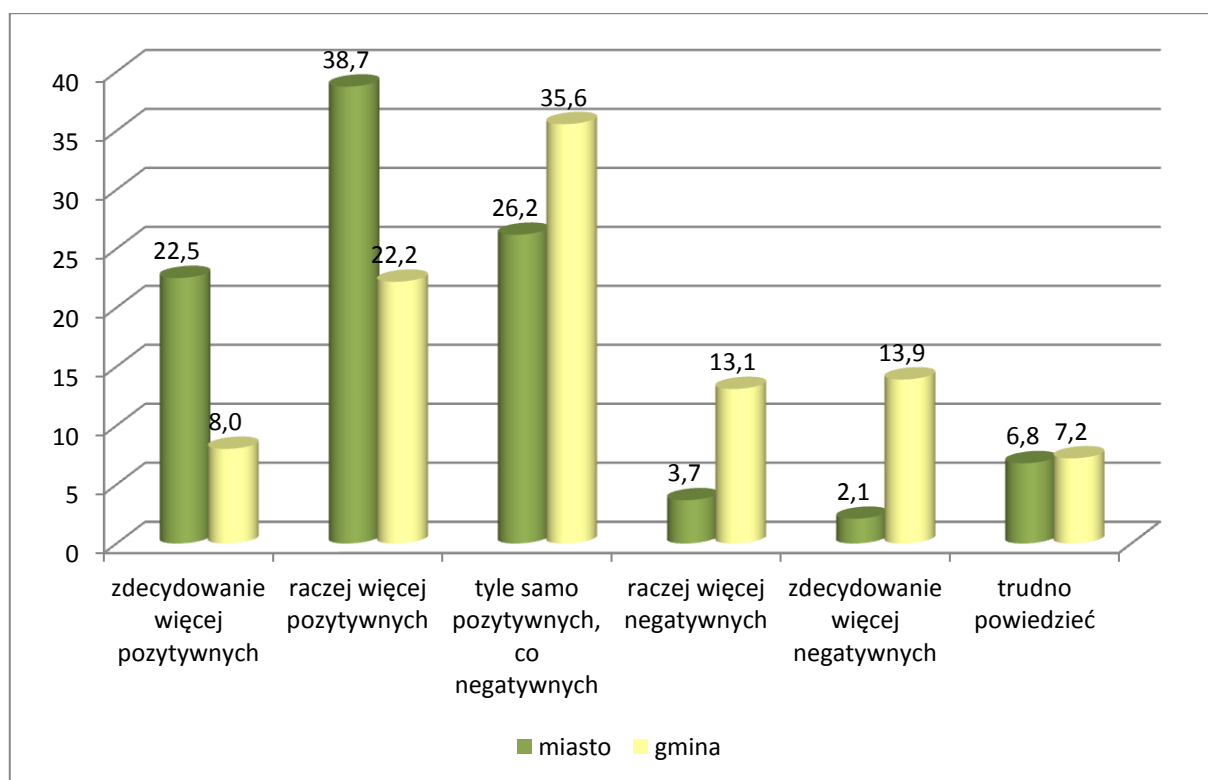
Dostrzeganie pozytywnych konsekwencji połączenia w odniesieniu do członków rodziny jest zróżnicowane ze względu na cechy społeczno-demograficzne samych mieszkańców. W Zielonej Górze duże znaczenie dla wyrażanych opinii ma płeć badanych – kobiety częściej niż mężczyźni dostrzegają korzyści integracji. Nie bez znaczenia pozostaje także wiek badanych – osoby młodsze zdecydowanie częściej niż pozostałe dostrzegają korzyści połączenia miasta z gminą – ta tendencja charakterystyczna jest zarówno dla mieszkańców Zielonej Góry, jak i okolicznych wsi.

Deklaracje badanych w tym zakresie nie są zróżnicowane ze względu na poziom wykształcenia badanych.

Tabela 6. Ocena pozytywnego wpływu połączenia na funkcjonowanie członków rodziny badanych a cechy społeczno-demograficzne mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra (%)

	Miasto	Gmina
Płeć		
Kobieta	56,9	47,5
Mężczyzna	35,0	51,8
Wiek		
Do 24roku życia	60,0	59,5
Od 25 do 39 lat	55,3	52,5
Od 40 do 59 lat	49	50,4
60 lat i więcej	47,5	38,3
Wykształcenie		
Podstawowe	51,7	60
Zasadnicze zawodowe	46,7	52,9
Średnie	53,2	43,8
Wyższe	51,8	56,9

Ocena skutków połączenia wyrażana w kategoriach bardziej ogólnych (skala makro) odbiega od przedstawionej charakterystyki opinii mieszkańców miasta i gminy w wymiarze jednostkowym. Mieszkańcy miasta różnią się w wyrażanych ocenach od mieszkańców gminy. Zielonogórzanie częściej dostrzegają przewagę korzyści płynących z połączenia, niż mieszkańcy miejscowości gminnych. Dla tych drugich bilans konsekwencji pozytywnych i negatywnych wynikających z połączenia przechyla się w stronę tych negatywnych.

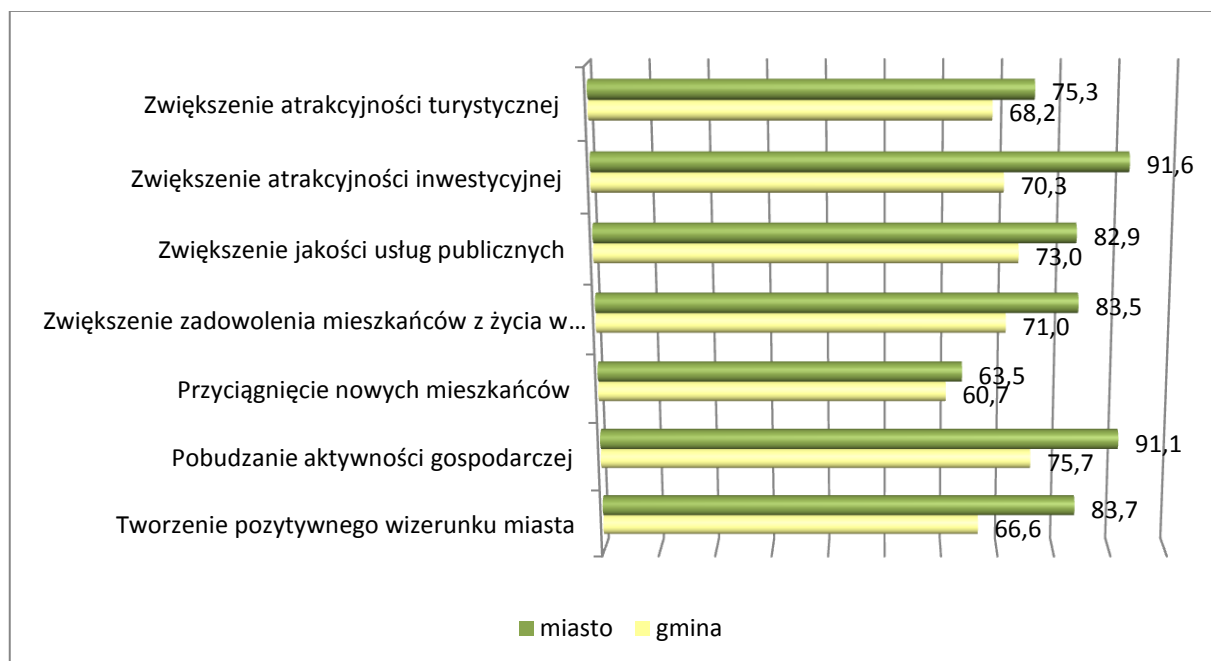
Wykres 27. Ocena skutków połączenia miasta i gminy (%)

Ocenę skutków połączenia różnicuje wiek i poziom wykształcenia badanych. W mieście można dostrzec, że starsi mieszkańcy częściej dostrzegają pozytywne konsekwencje pomysłu integracji, podczas, gdy na terenie gminy takiego zdania (dwukrotnie częściej) są osoby najmłodsze. Wykształcenie różnicuje silniej mieszkańców miasta – można zilustrować tendencję, że im wyższe wykształcenie, tym częściej mieszkańcy Zielonej Góry dostrzegają pozytywne konsekwencje połączenia.

Tabela 7. Ocena pozytywnych skutków połączenia a cechy społeczno-demograficzne badanych (dane jedynie dla skumulowanych odpowiedzi, że integracja przyniesie zdecydowanie i raczej więcej pozytywnych skutków) (%).

	Miasto	Gmina
Płeć		
Kobieta	66	29
Mężczyzna	55,5	31,4
Wiek		
Do 24roku życia	54,3	40,5
Od 25 do 39 lat	67,4	31,2
Od 40 do 59 lat	58,9	31,4
60 lat i więcej	63,1	20,5
Wykształcenie		
Podstawowe	48,3	30,4
Zasadnicze zawodowe	56,4	27,4
Średnie	64,4	30,6
Wyższe	66,4	34,5

Jeśli do połączenia by doszło mieszkańcy miasta i gminy oczekiwaliby, aby władze lokalne położyły największy nacisk na stymulowanie rozwoju ekonomicznego Zielonej Góry. Spośród wielu możliwych celów strategicznych zarządzania wskazują najczęściej kreowanie atrakcyjności inwestycyjnej i pobudzanie aktywności gospodarczej. Zdaniem badanych ważne są także działania mające na celu wzrost zadowolenia mieszkańców z zamieszkania na tym terenie oraz tworzenie pozytywnego wizerunku miasta. Opinie mieszkańców miasta i gminy są w tym zakresie zbieżne, chociaż Zielonogórzanie przypisują im nieco większą wartość.

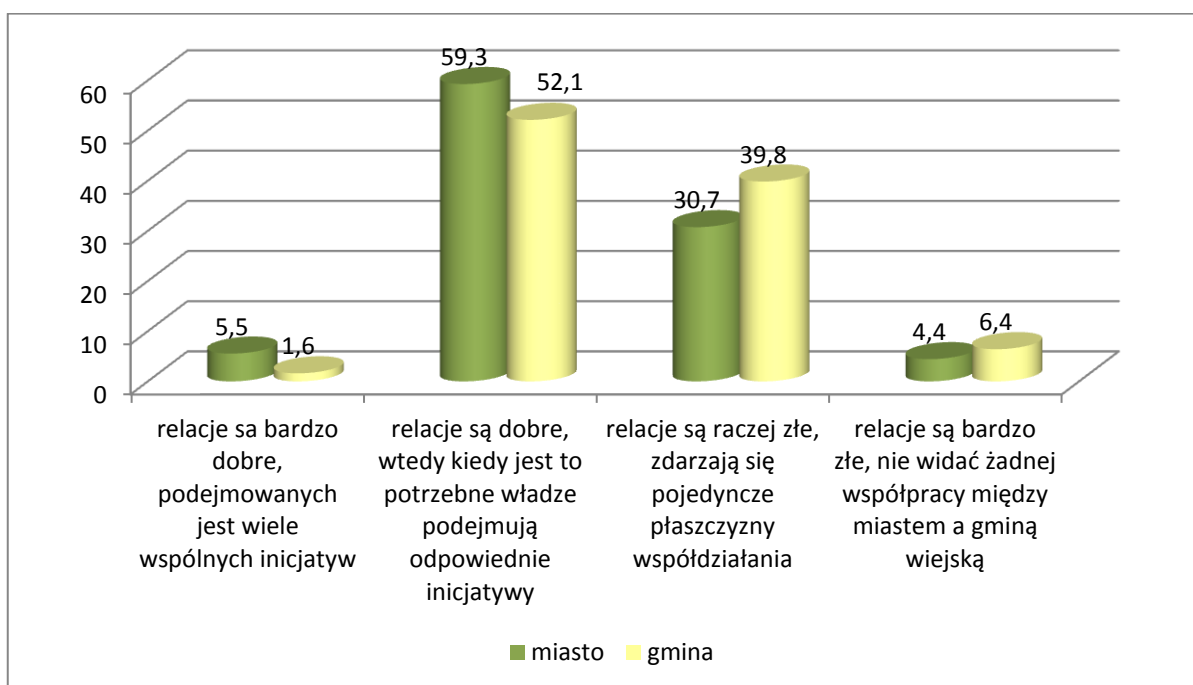

Wykres 28. Główne cele zarządzania po połączeniu (%)

5. Doświadczenia współpracy miasta z gminą

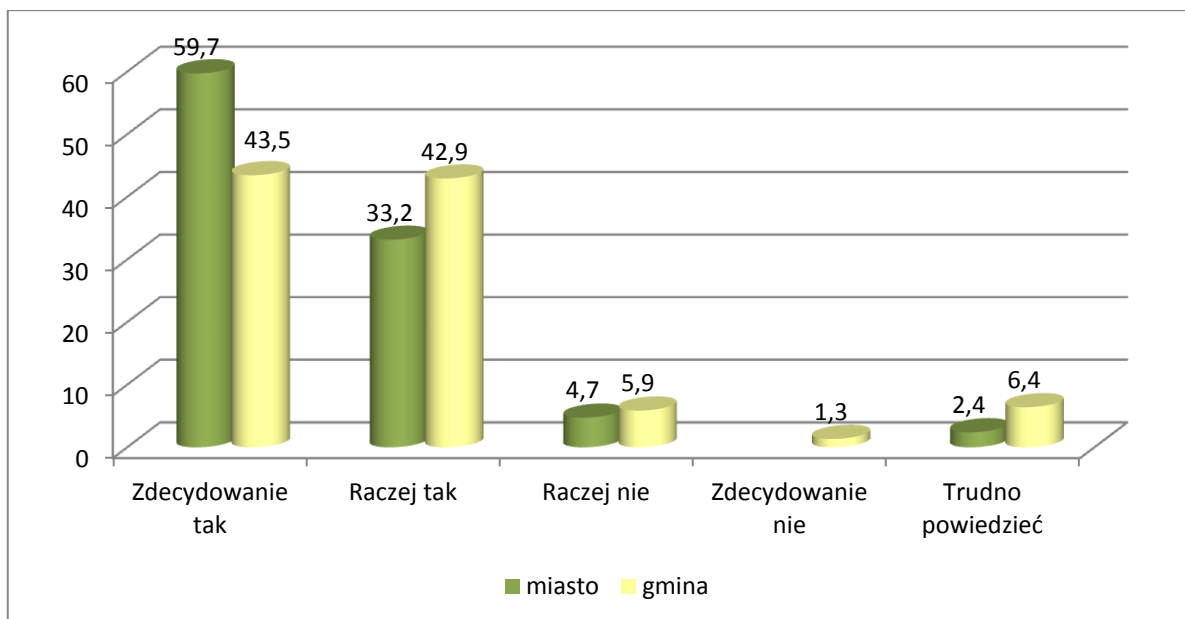
Pomysł połączenia miasta i gminy oparty jest także o dotychczasowe doświadczenia współpracy. Funkcjonowanie obok siebie nie jest możliwe bez podejmowania wspólnych działań i wspólnego radzenia sobie z problemami.

Interesowało nas, w jaki sposób mieszkańcy oceniają dotychczasowe relacje współpracy miasta i gminy. Opinie mieszkańców miejskich i wiejskich są zgodne. Wyniki badania wskazują, że najczęściej dotychczasowa współpraca obydwu samorządów oceniana jest dobrze – mieszkańcy uznają, że w sytuacji zaistnienia potrzeby podejmowane są odpowiednie wspólne inicjatywy.

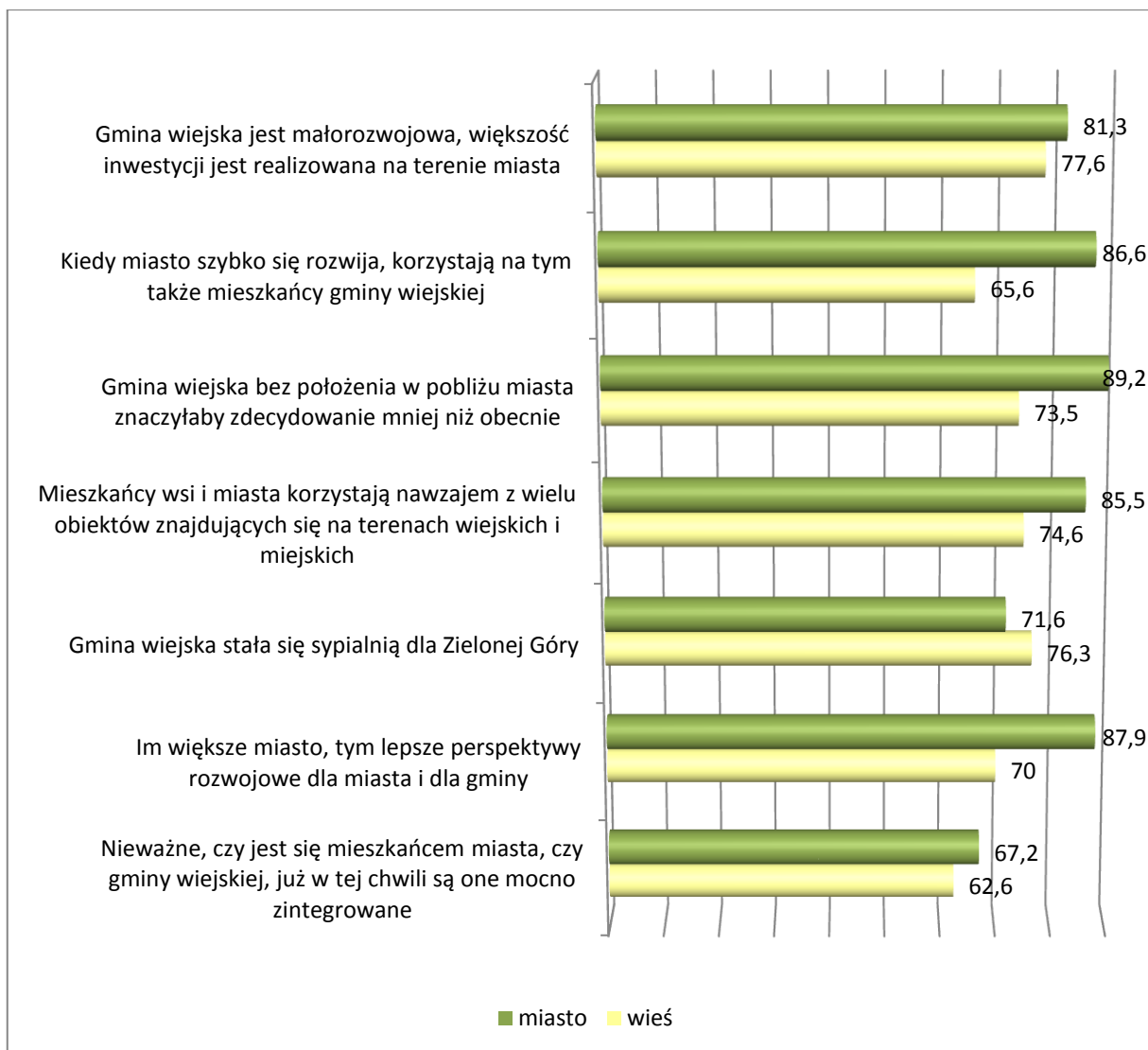
Wykres 29. Ocena współpracy miasta z gminą (%).

Ocena współpracy i wzajemnych relacji między miastem i gminą jest także wypadkową opinii na temat potrzeby takich działań. Zapytaliśmy więc mieszkańców, czy ich zdaniem współpraca miasta i gminy jest potrzebna. Wyniki badania wskazują, że tak. Zarówno mieszkańcy miasta, jak i gminy dostrzegają potrzebę współpracy tych dwóch organizmów, co można interpretować jako sygnał dla traktowania terenu obydwu społeczności jako naczyń połączonych.

Wykres 30. Ocena potrzeby współpracy miasta z gminą (%).

Podkreślając dobre relacje miasta z gminą mieszkańcy zdają się dostrzegać fakt, że taką sytuację generuje już sama bliskość obydwu jednostek administracyjnych. Położenie miasta i gminy ma wiele konsekwencji dla kształtu procesów, jakie zachodzą na tym terenie. W badaniu zapytaliśmy mieszkańców miasta i gminy o ich stosunek do kilku stwierdzeń charakteryzujących wzajemne powiązania tych dwóch organizmów. Wskazania badanych ilustrują, że ich zdaniem gmina wiejska bez takiego położenia miałaby mniejsze znaczenie. Ponadto akceptują w dużym stopniu stwierdzenie, że większe miasto stwarza lepsze perspektywy rozwoju tych terenów oraz przyznają, że mieszkańcy korzystają z rozwiązań infrastrukturalnych i obiektów rekreacyjnych znajdujących się zarówno w mieście, jak i na wsi. Można dostrzec również, że zdaniem mieszkańców szybszy rozwój miasta przynosi korzyści mieszkańcom gminy, oraz że gmina wiejska ma mniejszy potencjał rozwojowy, a większość inwestycji jest realizowana na terenie miasta. Te opinie pozwalają uznać, że nieformalny, pozainstytucjonalny proces integracji społeczności jest faktem. Ponadto akceptacja proponowanych stwierdzeń ilustruje, że mieszkańcy miasta i gminy są świadomi pozytywnych konsekwencji połączenia. Jednocześnie należy podkreślić, że stopień zgody z proponowanymi stwierdzeniami częściej wyrażają mieszkańcy miasta.

Wykres 31. Akceptacja stwierdzeń dotyczących dotychczasowej współpracy miasta z gminą (%).

6. Jakość życia w mieście i gminie

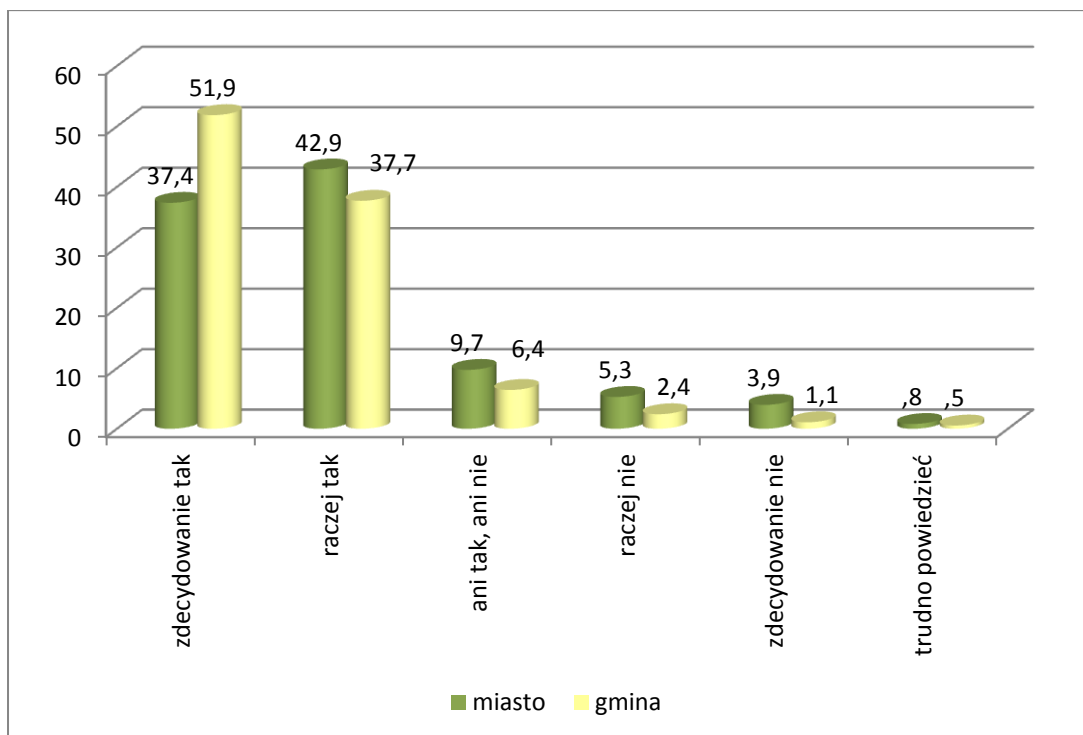
Wysoka jakość życia winna być uznawana za nadrzędny cel rozwoju na szczeblu lokalnym. Jest ona ostatecznym efektem działań podejmowanych przez odpowiednie struktury władzy, w tym władze samorządowe. Samo pojęcie jakości życia powinno zostać jednoznacznie zdefiniowane. Pomimo wielu starań podejmowanych w tym zakresie nie udało się jednak doprowadzić do zadowalającego stopnia uporządkowania terminologicznego. Wciąż np. nie zostały klarownie określone relacje pomiędzy takimi terminami jak jakość życia, warunki życia, poziom życia, stopa życiowa, sposób życia czy styl życia. Dlatego pojęcia te bywają niewłaściwie interpretowane i błędnie stosowane. Nie ulega jednak wątpliwości, że jakość życia jest pojęciem o bardzo

szerokim zakresie. Na potrzeby niniejszego opracowania będziemy je rozumieć jako funkcję subiektywnych ocen nadawanych wielu wymiarom funkcjonowania mieszkańców na terenie miasta i gminy – wyrażanych poprzez ocenę miejscowości w kategoriach „dobrego miejsca do życia”, stopień identyfikacji z miejscowością, ocenę warunków życia w miejscowości, czy diagnozę problemów społecznych, jakich doświadczają mieszkańcy.

Diagnoza różnych aspektów oceny jakości życia w miejscowościach pozwolić może na :

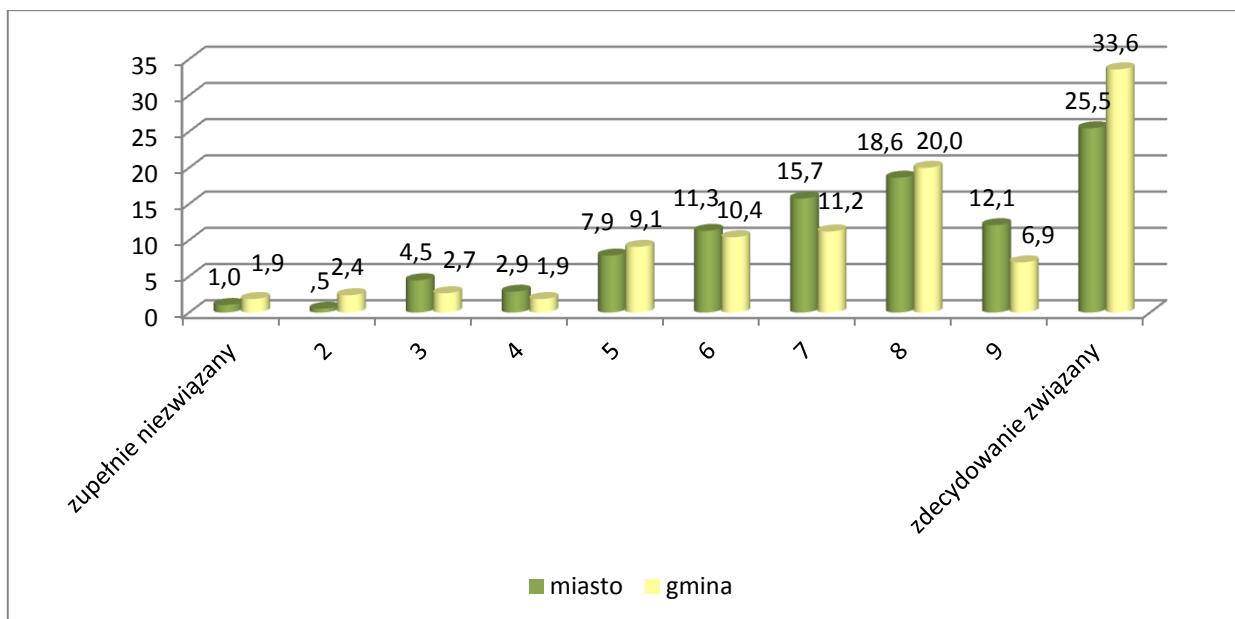
- rozpoznanie nastrojów panujących w lokalnej społeczności i identyfikować jej podstawowe problemy
- porównanie opinii mieszkańców terenów wiejskich i terenów miejskich Zielonej Góry
- lepiej kreować lokalny rozwój (np. poprzez uwzględnianie opinii mieszkańców w procesie opracowywania lub aktualizacji strategii rozwoju społeczności lokalnej lub w procesie przygotowywania przyszłego budżetu);
- dostosowywanie usług publicznych do potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności;

Interesowało nas, czy mieszkańcy miasta i gminy uważają, że ich miejscowość jest „dobrym miejscem do życia”. Wyniki badania pozwalają uznać, że zarówno w mieście, jak i na terenie gminy jakość życia w miejscowościach jest oceniana dobrze, chociaż nieco lepiej w miejscowościach na terenie gminy. Oceny skrajnie pozytywne wskazuje 51,9% mieszkańców miejscowości gminnych, podczas gdy takie opinie wyraża 37,4% mieszkańców miasta.

Wykres 32. Ocena miejscowości zamieszkania jako „dobrego miejsca do życia” (%).

Ogólnie rozumiana ocena jakości życia w miejscowości jest także wypadkową identyfikacji mieszkańców ze swoim miejscem zamieszkania. Mieszkańcy miasta, jak i gminy zostali poproszeni o deklarację stopnia, w jakim czują się związani ze swoją miejscowością. Oceny wyrażane były na skali od 1 do 10, gdzie 1 oznaczało, że badani nie czują się zupełnie związani ze swoją miejscowością, podczas, gdy 10 oznaczało, że czują się związani z miejscowością w największym stopniu. Uzyskane dane ilustrują wysoki poziom identyfikacji badanych, ze swoim miejscem zamieszkania – ponad 71% mieszkańców miasta i podobny odsetek mieszkańców gminy zadeklarowali oceny powyżej 7. Warto zauważyć, że najwyższy stopień identyfikacji nieco częściej deklarują mieszkańcy miejscowości gminnych.

Wykres 33. Związek z miejscem zamieszkania (%).

Spośród różnych cech społeczno-demograficznych mieszkańców miasta i gminy, o sile związku z miejscem zamieszkania decydują w największym stopniu wiek i wykształcenie. Zarówno dla mieszkańców miasta, jaki terenów wiejskich można mówić o tym, że wraz z wiekiem rośnie siła przywiązania mieszkańców do swojej miejscowości. Wartym uwagi jest to, że wśród najmłodszych badanych, ci, którzy zamieszkują na wsiach deklarują znacznie wyższy poziom przywiązania do miejscowości, niż mieszkańcy miasta.

Wykształcenie jest czynnikiem, który różnicuje stopień identyfikacji z miejscowością szczególnie na terenie gminy. Można tu mówić o tendencji do tego, że im niższe wykształcenie, tym mieszkańcy są silniej związani ze swoim miejscem zamieszkania.

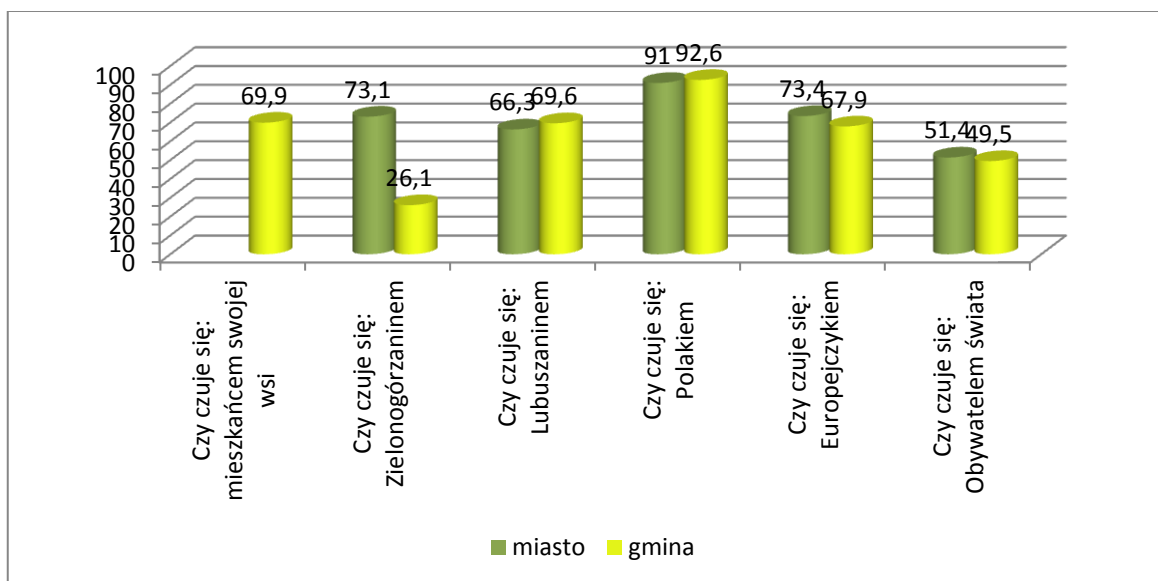
Tabela 8. Stopień identyfikacji z miejscowością (mierzony odpowiedzią – jestem zdecydowanie związany/a) (%)

	Miasto	Gmina
Płeć		
Kobieta	27,3	31,7
Mężczyzna	23,1	35,4
Wiek		
Do 24roku życia	5,7	21,4
Od 25 do 39 lat	17,1	21,1
Od 40 do 59 lat	20,6	40,9
60 lat i więcej	43,4	47,9
Wykształcenie		
Podstawowe	20,7	39,8
Zasadnicze zawodowe	25,8	38,2
Średnie	27,0	32,2
Wyższe	25,5	19,0

Ludzie zamieszkując określone terytorium, wiążą się z nim w większym lub mniejszym stopniu. Myślenie o tożsamości w kategoriach zamieszkiwania terytorium otwiera drogę do określenia tożsamości terytorialnej, którą w literaturze przedmiotu definiuje się z perspektywy indywidualnej (osobistej) i społecznej. Z perspektywy indywidualnej tożsamość terytorialną można zdefiniować jako umysłową reprezentację i emocjonalno-afektywną ocenę danego wycinka środowiska, które jednostka włącza do koncepcji samej siebie i postrzega jako część.

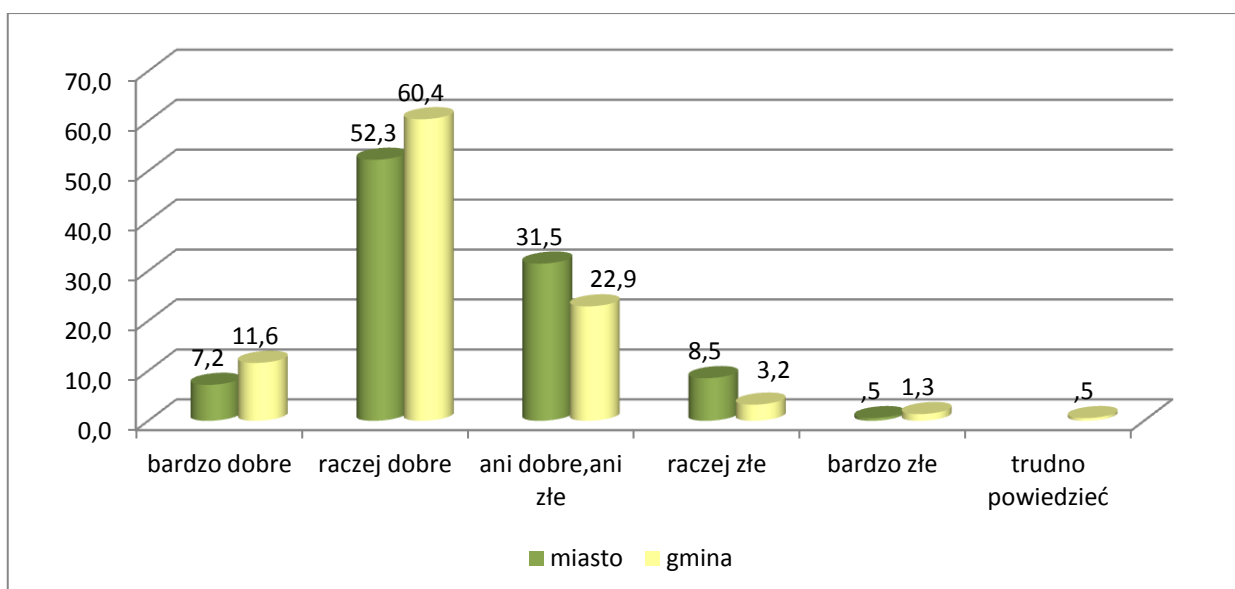
Oceniając jakość życia mieszkańców na terenie miasta i gminy Zielona Góra chodziło nam między innymi o to, by poznać deklaracje mieszkańców wskazujące na ich emocjonalne związki z otoczeniem, w którym żyją. Człowiek, odczuwający silne więzi łączące go z konkretnym terytorium, postrzega je jako część siebie, jako własną przestrzeń, a to staje się fundamentem jego tożsamości terytorialnej. Założyliśmy, że określanie siebie w kategoriach mieszkańca własnej miejscowości może być uznawane jako czynnik, który będzie de stymulował postrzeganie procesu integracji miasta i wsi.

Zarówno mieszkańcy miasta, jak i gminy dokonując samoidentyfikacji najczęściej deklarują, że czują się Polakami. Świadczyć to może o braku silnie zaznaczonej tożsamości terytorialnej. Nie można jednak pozostawić bez komentarza wskazań mieszkańców gminy, którzy stosunkowo rzadko podkreślają, że czują się Zielonogórzanami. Można próbować interpretować te wskazania w kategoriach podkreślania odrębności obydwu podmiotów i potrzeby wyrażania swojej autonomizacji, chociaż jednocześnie można próbować wyjaśnić ten fakt odwołując się do występowania silnych więzi w społecznościach wiejskich.

Wykres 34. Samoidentyfikacja mieszkańców miasta i gminy Zielona Góra (%)

Badani oceniali także ogólnie rozumiane warunki życia w swojej miejscowości. Uzyskane dane pozwalają uznać, że zarówno w mieście, jak i na wsi poziom życia mieszkańców jest dobry. Warto jednak zauważyć (wykres 36), że w opiniach badanych przeważają oceny umiarkowane. Można uznać, że na terenie miasta i gminy Zielona Góra odczuwalne są problemy społeczne, których rozwiązanie sprzyjałoby podniesieniu jakości życia mieszkańców.

Wykres 35. Ocena warunków życia w miejscowości (%).

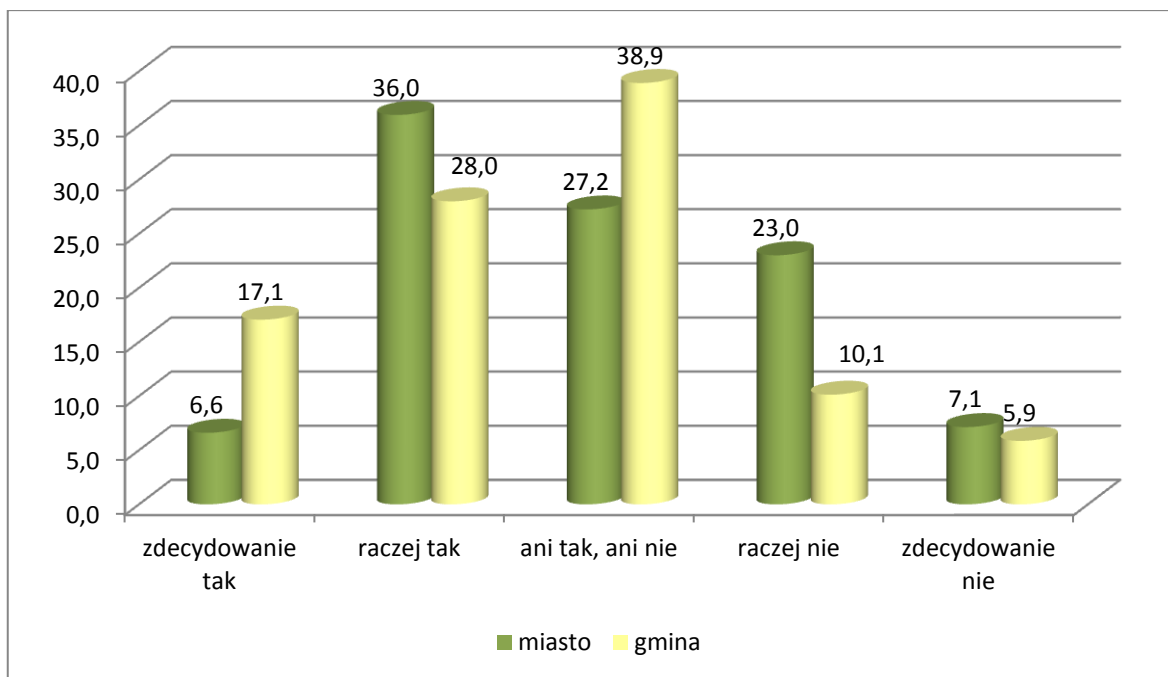
Poprosiliśmy mieszkańców miasta i gminy o wskazanie najważniejszych problemów, jakich doświadczają w swoich miejscowościach oraz poprosiliśmy o wskazanie największych potrzeb miejscowości.

Badani z Zielonej Góry najczęściej w swoich swobodnych wypowiedziach zwracają uwagę na kwestie związane z rynkiem pracy – wysokim i rosnącym poziomem bezrobocia, brakiem miejsc pracy (szczególnie dla osób młodych) oraz brakiem zakładów przemysłowych. Ponadto uznają oni,

że w mieście realizowanych jest niewiele inwestycji, że brakuje miejsc spędzania czasu wolnego, brakuje także miejsc parkingowych. Wśród problemów, na jakie napotykają w mieście wskazywana jest też niska jakość infrastruktury drogowej oraz zbyt mała dostępność placówek opiekuńczo-oświatowych jak żłobki, czy przedszkola. Mieszkańcy miasta zwracają także uwagę na niską jakość służby zdrowia.

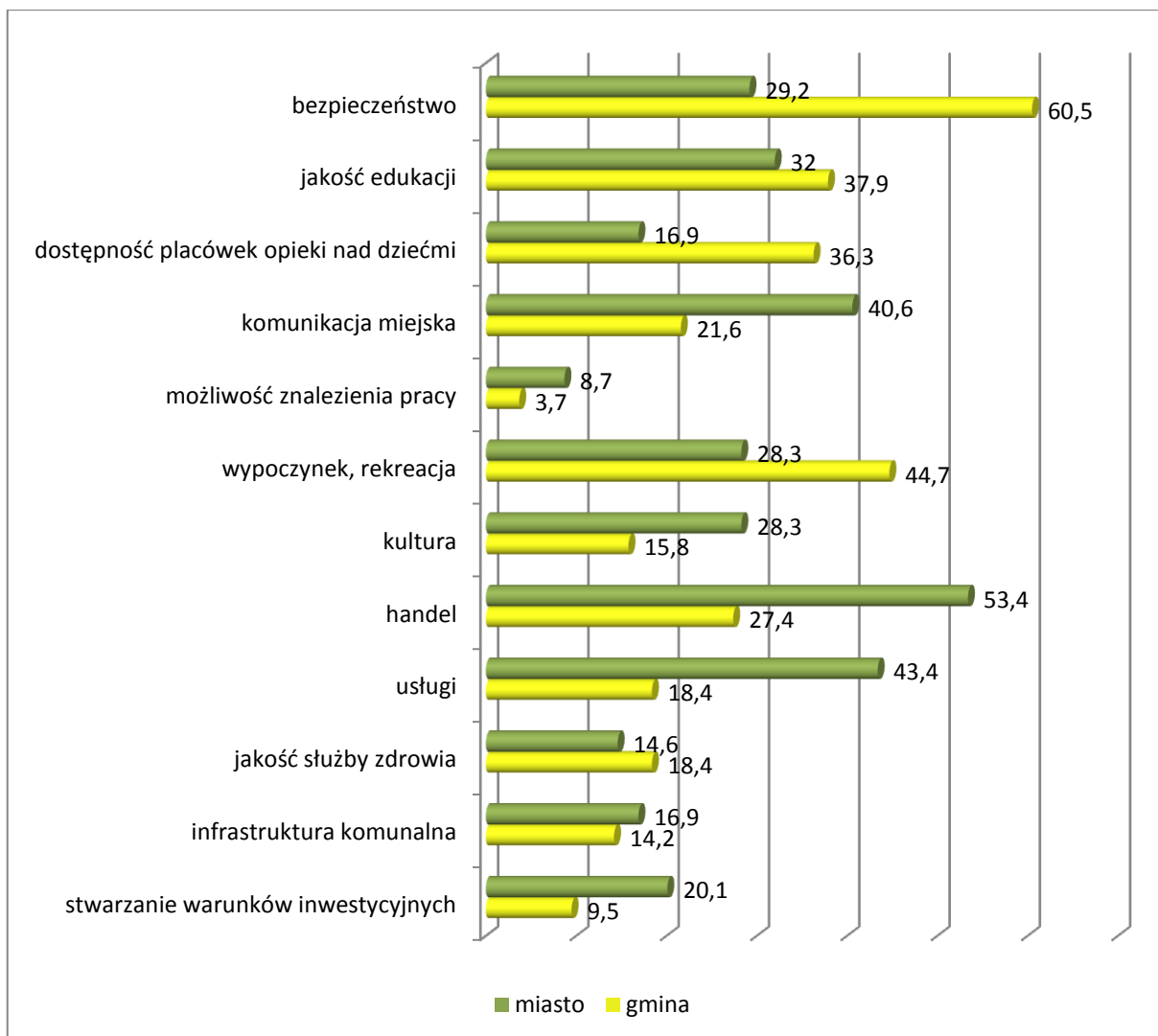
Na terenie gminy zwracano uwagę na potrzebę podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców. Często podkreślane są także problemy w zakresie komunikacji publicznej, słaba jakość infrastruktury drogowej (w szczególności brak chodników), brak lub słaba jakość oświetlenia drogowego oraz potrzeba zwiększenia dostępności sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy gminy zwracają także uwagę na brak miejsc spędzania czasu wolnego i brak wiejskich świetlic. Wśród dostrzeganych problemów pojawiają się także problemy z dostępnością i niską jakością usług medycznych (wskazywano często brak przychodni, poradni specjalistycznych – szczególnie stomatologicznych) oraz punktów aptecznych. Mieszkańcy wskazują także na problemy z dostępnością przedszkoli i żłobków.

Dla oceny warunków życia w miejscowości nie bez znaczenia pozostaje fakt zgodności oceny występowania określonych problemów społecznych dostrzeganych przez mieszkańców i władze samorządowe. Oceny badanych w tym zakresie są mocno zróżnicowane. Deklaracje mieszkańców gminy i miasta mają charakter ambiwalentny, bądź wskazują na zbieżność w ocenie występowania problemów. Można to tłumaczyć tym, że problemy i niedogodności funkcjonowania na tym terenie mają stosunkowo dotkliwy charakter i wyznaczają od wielu lat kierunek prowadzonej kampanii samorządowej. Ponadto identyfikowane przez mieszkańców problemy mają charakter dość ogólny i często wynikający z uwarunkowań zewnętrznych.

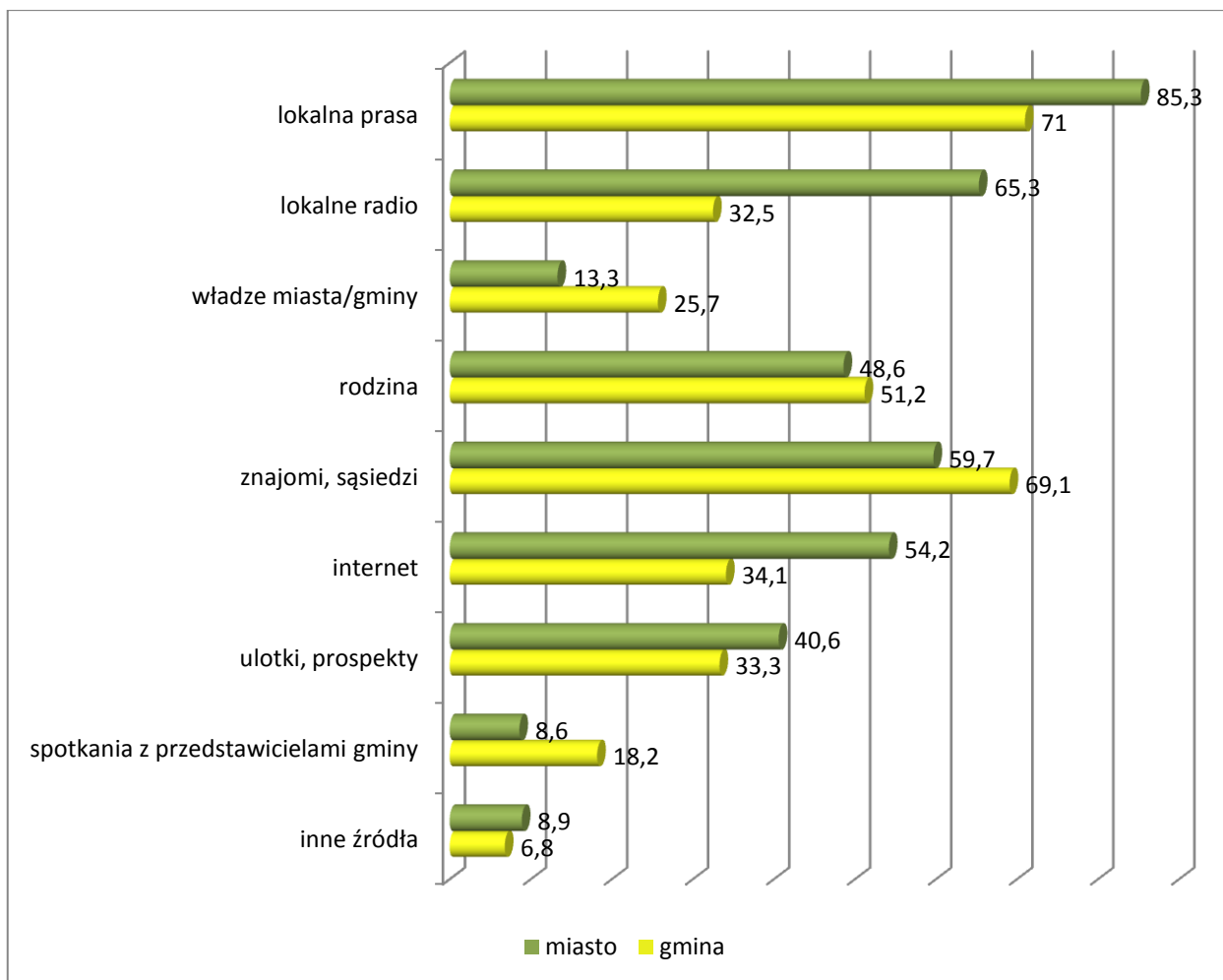
Wykres 36. Ocena zgodności postrzegania problemów w miejscowości przez mieszkańców i władze samorządowe (%)

Interesowało nas, jakie aspekty funkcjonowania miejscowości są dobrze oceniane przez mieszkańców miasta i gminy. Można uznać, że ogólnie rzecz ujmując mieszkańcy nie oceniają zbyt dobrze żadnego z uwarunkowań – dobre oceny przekraczające 50% wskazań dotyczą zaledwie kilku aspektów. Wyniki badania ilustrują, że w mieście, częściej niż na terenie gminy dobrze oceniany jest handel, usługi, komunikacja miejska, możliwości inwestycyjne oraz szeroko rozumiana kultura. W gminie natomiast częściej niż w mieście lepiej oceniane jest poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, możliwości rekreacyjno-wypoczynkowe, jakość usług edukacyjnych oraz dostępność przedszkoli i żłobków. Wskazania uzyskane przez badanych w większości przypadków pokrywają się ze wskazanymi spontanicznie problemami występującymi w ich miejscowościach – w tych aspektach, które są określane jako problemowe wskazań pozytywnych jest mniej.

Wykres 37. Zadowolenie z warunków życia w miejscowości (%).

Ludzie czerpią wiedzę na temat tego, co dzieje się na terenie miejscowości z różnych źródeł, które jednocześnie mogą przekładać się na kształtowanie opinii o najważniejszych dla społeczności sprawach. Interesowało nas, jakie źródła najczęściej wykorzystują mieszkańcy miasta i wsi. Badania ilustrują, że najczęściej wykorzystywanym źródłem są lokalne media oraz krąg sąsiedzko-rodzinny. Lokalna prasa i radio mają większe znaczenie dla mieszkańców miasta, podczas, gdy znaczenie informacji przekazywanych „z ust do ust” jest większe na wsi.

Wykres 38. Źródła informacji o tym, co się dzieje w miejscowości (%).

Podsumowanie

Nasze analizy pozwalają na sformułowanie następujących wniosków:

Wiedza na temat połączenia miasta i gminy wiejskiej

- Duża część badanych mieszkających w Zielonej Górze i w gminie wiejskiej ma poczucie niedoinformowania na temat projektu połączenia miasta i gminy. Najczęściej deklarują, że coś na ten temat słyszeli ale nie mają dokładnej wiedzy.
- Mieszkańcy gminy wiejskiej deklarują wyższy poziom wiedzy na ten temat niż mieszkańcy miasta.
- Zdaniem badanych podmiotem, któremu najbardziej zależy na połączeniu miasta i gminy są władze miejskie. Tak postrzegają je badani mieszkający na wsi jak i Zielonogórzanie.
- Przyczynę pojawienia się pomysłu integracji obu badanych obszarów, respondenci upatrują głównie w rozwoju a przynajmniej zapobieżeniu degradacji Zielonej Góry. Rozwój cywilizacyjny wsi nie ma zdaniem badanych większego znaczenia w tym kontekście.

Opinie na temat połączenia

- Pomysł połączenia oceniany jest zdecydowanie lepiej przez Zielonogórzan niż mieszkańców gminy wiejskiej, niemal dwukrotnie częściej wyrażają oni taką opinię.
- Zielonogórzanie za najkorzystniejszą koncepcję, uznali połączenie miasta z niektórymi, najbliższymi leżącymi wsiami (można przypuszczać, że z największymi i już obecnie najbardziej zintegrowanymi z miastem).
- Dla mieszkańców gminy wiejskiej najbardziej atrakcyjnym pomysłem okazało się wzmocnienie współpracy, bez konieczności pełnej integracji (administracyjnego łączenia).
- W Zielonej Górze dominacja zwolenników połączenia jest bardzo wyraźna.
- Zielonogórzanie osobiście są zdecydowanie częściej zwolennikami połączenia niż mieszkańcy gminy wiejskiej.
- Proporcje zwolenników i przeciwników w gminie wiejskiej są podobne
- Obok miejsca zamieszkania najbardziej różnicującym czynnikiem zarówno na wsi jak i w mieście okazał się wiek, im starsi mieszkańcy, tym rzadziej akceptują pomysł połączenia.

- W przekonaniu mieszkańców gminy wiejskiej na ewentualnym połączeniu skorzystaliby przede wszystkim mieszkańcy miasta.
- Zielonogórzanie najczęściej uważają, że korzyści po zjednoczeniu byłyby obopólne.
- Najbardziej prawdopodobnym terminem połączenia dla mieszkańców Zielonej Góry jest rok 2015, niewiele mniej respondentów wskazywało rok 2017.
- Opinie mieszkańców wsi są nieco inne, wydaje się, że potrzebują oni jeszcze trochę czasu na oswojenie się z planowanym projektem. Najbardziej optymalnym terminem ich zdaniem byłby rok 2017. Ponad jedna piąta badanych wskazała rok 2015.
- bardziej o nieuchronności połączenia miasta i gminy wiejskiej są przekonani mieszkańcy miasta, którym wydaje się, że to prędzej czy później nastąpi.

Referendum

- Decyzję o ewentualnym połączeniu powinni podjąć mieszkańcy w referendum, taką opinię najczęściej prezentują zarówno mieszkańcy miasta jak i gminy.
- Wyższej frekwencji w referendum można się spodziewać na terenie gminy wiejskiej.
- Na deklaracje dotyczące wzięcia udziału w referendum w gminie wiejskiej i w mieście wpływają wiek i wykształcenie. Im starsi mieszkańcy i lepiej wykształceni, tym większe prawdopodobieństwo, że wezmą udział w referendum.
- W mieście częściej udział w referendum deklarują kobiety niż mężczyźni, w gminie wiejskiej sytuacja jest odwrotna, to mężczyźni częściej wykazują chęć głosowania.

Czynniki mogące wpływać na większą przychylność wobec idei połączenia miasta i gminy

- Najbardziej istotnymi czynnikami dla Zielonogórzan (takimi, które mogą wpłynąć na ich decyzję w sprawie połączenia) jest dostosowanie podatków do najniższych stawek, możliwość starania się o większe dotacje, obniżenie cen biletów komunikacji miejskiej do poziomu Zielonej Góry i swobodny dostęp do wszystkich instytucji oświatowych.
- Lista gminna jest zbliżona, ułożona jednak w nieco innej kolejności. Zwiększyć przychylność wobec projektu połączenia może przede wszystkim obniżenie cen biletów, dostosowanie podatków do najniższych stawek, możliwość starania się o większe dotacje i otrzymanie dodatkowych funduszy przez wsie, o wydaniu których zadecydują mieszkańcy.

„Kontrakt Zielonogórski”

- Zielonogórzanie jak i mieszkańcy wsi są zgodni, że zdecydowanie lub raczej, powinno się przygotować „Kontrakt Zielonogórski”, w którym uwzględnione zostaną najważniejsze warunki połączenia miasta i gminy wiejskiej.
- Także i tym razem trochę bardziej sceptycznie patrzą na dokument mieszkańcy wsi.
- Mieszkańcy miasta i gminy wiejskiej są najczęściej raczej przekonani, że kontrakt zagwarantuje realizację zapisanych w nim ustaleń. Takie podejście wydaje się dość ostrożne, tym bardziej, że o pełnej realizacji („zdecydowanie tak”) przekonany jest co piąty Zielonogórzanin i mniej niż co dziesiąty mieszkaniec gminy.

Chęć uczestniczenia w debatach poświęconych problematyce połączenia miasta i gminy

- Prawie dwie trzecie mieszkańców Zielonej Góry raczej lub zdecydowanie nie jest zainteresowana debatami na temat integracji.
- Mieszkańcy wsi, mający więcej wątpliwości i mniej przychylni koncepcji połączenia, deklarują większą chęć uczestniczenia w debatach.

Konsekwencje połączenia

- Badani z miasta i gminy dostrzegają korzyści połączenia szczególnie w odniesieniu do funkcjonowania swoich rodzin.
- W odniesieniu do skutków funkcjonowania całych społeczności natomiast więcej pozytywnych konsekwencji dostrzegają Zielonogórzanie, niż mieszkańcy miejscowości gminnych.
- W wyniku połączenia mieszkańcy zarówno miasta, jak i gminy oczekiwaliby, aby władze lokalne położyły największy nacisk na stymulowanie rozwoju ekonomicznego Zielonej Góry (poprzez kreowanie atrakcyjności inwestycyjnej i pobudzanie aktywności gospodarczej).

Ocena dotychczasowej współpracy miasta i gminy

- Dotychczasowa współpraca obydwu samorządów oceniana jest dobrze – mieszkańcy uznają, że w sytuacji zaistnienia potrzeby podejmowane są odpowiednie wspólne inicjatywy. Ponadto, mieszkańcy miasta i gminy uznają taką współpracę za potrzebną.
- Zdaniem badanych gmina wiejska bez położenia blisko miasta miałaby mniejsze znaczenie. Ponadto akceptują oni w dużym stopniu stwierdzenie, że większe miasto stwarza lepsze perspektywy rozwoju tych terenów oraz przyznają, że mieszkańcy

korzystają z rozwiązań infrastrukturalnych i obiektów rekreacyjnych znajdujących się zarówno w mieście, jak i na wsi. Można dostrzec również, że zdaniem mieszkańców szybszy rozwój miasta przynosi korzyści mieszkańcom gminy, oraz że gmina wiejska ma mniejszy potencjał rozwojowy, a większość inwestycji jest realizowana na terenie miasta. Tak wyrażane opinie pozwalają uznać, że nieformalny, pozainstytucjonalny proces integracji społeczności jest faktem.

Jakość życia w mieście i gminie

- Zarówno w mieście, jak i na terenie gminy jakość życia w miejscowościach jest oceniana dobrze, chociaż nieco lepiej w miejscowościach na terenie gminy.
- Uzyskane dane ilustrują wysoki stopień identyfikacji badanych, ze swoim miejscem zamieszkania. Najwyższy stopień identyfikacji nieco częściej deklarują mieszkańcy miejscowości gminnych – silniejsze przywiązanie do własnej miejscowości wzrasta wraz z wiekiem badanych.
- Zarówno mieszkańcy miasta, jak i gminy dokonując samoidentyfikacji najczęściej deklarują, że czują się Polakami. Świadczyć to może o braku silnie zaznaczonej tożsamości terytorialnej. Nie można jednak pozostawić bez komentarza wskazań mieszkańców gminy, którzy stosunkowo rzadko podkreślają, że czują się Zielonogórczanami. Próbuąc to wyjaśnić można odwołać się do występowania silnych więzi w społecznościach gminnych.
- Oceniając ogólnie rozumiane warunki życia w swojej miejscowości przez mieszkańców można uznać, że zarówno w mieście, jak i na wsi poziom życia mieszkańców jest dobry. Mieszkańcy dostrzegają jednak szereg problemów społecznych, które powinny być rozwiązane przez władze samorządowe.
- Badani z Zielonej Góry najczęściej zwracają uwagę na stopę bezrobocia, brak miejsc pracy (szczególnie dla osób młodych) oraz brak zakładów przemysłowych. Ponadto zauważają niewiele inwestycji, brak miejsc spędzania czasu wolnego, brak miejsc parkingowych. W wypowiedziach badanych pojawia się niska ocena infrastruktury drogowej oraz zbyt mała dostępność placówek opiekuńczo-oświatowych jak żłobki, czy przedszkola oraz niska jakość służby zdrowia.
- Mieszkańcy gminy wśród problemów swojej miejscowości najczęściej odwołują się do poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, komunikacji publicznej, słabej jakości

infrastruktury drogowej (w szczególności brak chodników), brak lub słabą jakość oświetlenia drogowego oraz potrzebę zwiększenia dostępności sieci kanalizacyjnej. Mieszkańcy gminy zwracają także uwagę na brak miejsc spędzania czasu wolnego i brak wiejskich świetlic, problemy z dostępnością i niską jakością usług medycznych (wskazywano często brak przychodni, poradni specjalistycznych – szczególnie stomatologicznych) oraz punktów aptecznych oraz problemy z dostępnością przedszkoli i żłobków.

- Badani nie oceniają zbyt dobrze żadnego z uwarunkowań. W mieście, częściej niż na terenie gminy względnie dobrze oceniany jest handel, usługi, komunikacja miejska, możliwości inwestycyjne oraz szeroko rozumiana kultura. W gminie natomiast częściej niż w mieście lepiej oceniane jest poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, możliwości rekreacyjno-wypoczynkowe, jakość usług edukacyjnych oraz dostępność przedszkoli i żłobków. Wskazania uzyskane przez badanych w większości przypadków pokrywają się ze wskazanymi spontanicznie problemami występującymi w ich miejscowościach.
- Wśród różnych źródeł uzyskiwania informacji o tym, co dzieje się w miejscowościach najczęściej wykorzystywanym przez badanych są lokalne media oraz krąg sąsiedzko-rodzinny. Lokalna prasa i radio mają większe znaczenie dla mieszkańców miasta, podczas, gdy znaczenie informacji przekazywanych „z ust do ust” jest większe na wsi.

Zrealizowane badanie i analiza uzyskanych wyników uświadomiła dość duże różnice w postrzeganiu projektu połączenia miasta i gminy wiejskiej, przez mieszkańców obu obszarów. Wynika to naszym zdaniem z dużej dysproporcji pomiędzy miastem Zielona Góra a otaczającymi ją wsiami. Decyduje o tym w dużej mierze potencjał ludnościowy, gospodarczy, infrastruktura i wiele innych czynników. Wydaje się, że obecnie myślenie „większy może więcej”, charakterystyczne dla zwolenników projektu (szczególnie Zielonogórzan), konfrontowane jest z poglądem „połknięcia” gminy wiejskiej i wykorzystania jej zasobów, bez specjalnej troski o jakość życia na wsi. Z tego też powodu szczególna uwaga powinna się koncentrować na obszarach wiejskich, tutaj naszym zdaniem (tak możemy przypuszczać opierając się na obecnym stanie wiedzy), zdecyduje się powodzenie lub fiasko projektu połączenia. Mieszkańcy miasta, udzielając odpowiedzi na pytania kwestionariusza dali sygnał, że na początku 2013 roku do połączenia są gotowi w większym stopniu.